

НАЦИОНАЛНА МУЗИКАЛНА АКАДЕМИЯ „Проф. Панчо Владигеров”

УТВЪРЖДАВАМ:

РЕКТОР:

(Проф. д-р С. ДИМИТРОВ)

КАНДИДАТМАГИСТЪРСКИ СПРАВОЧНИК

ЗА УЧЕБНАТА 2025/2026 ГОДИНА

ПРИЕМ И УСЛОВИЯ

Приемът на студенти за обучение в Национална музикална академия „Проф. Панчо Владигеров” за придобиване на образователно-квалификационна степен „магистър” след образователно-квалификационна степен „бакалавър” или „магистър”, се основава на Закона за висшето образование, Наредбата за държавните изисквания за приемане на студенти във висшите училища на Република България и условията на Правилата за прием на студенти в ОКС „магистър” след висше образование.

Обучението за придобиване на образователно-квалификационна степен „магистър” след висше образование е със срок една или две учебни години:

- едногодишната магистратура е по държавна поръчка или срещу заплащане при обучение по същата специалност от дипломата за степен „бакалавър”. (Изключенията са изброени по-долу.);

- двугодишната магистратура е по специалност, която е различна от специалността в дипломата за „бакалавър”, както и по специалности, по които има утвърден само двугодишен учебен план;

- кандидатите се приемат след успешно издържан приемен изпит и класирани по бал;

- местата по държавна поръчка се заемат приоритетно от кандидатите за едногодишна магистратура. При наличие на свободни места по държавна поръчка, след юнския прием, се допуска първата година на обучението в

двугодишната магистратура да е по държавна поръчка, а втората срещу заплащане на такса за платено обучение.

За обучение по държавна поръчка могат да кандидатстват само лица, които не са се обучавали за придобиване на степен „магистър“ по държавна поръчка и притежават диплома за степен „бакалавър“. **В класирането участват получилите минимална оценка Мн. добър 4,50 на всеки от държавните/приемните изпити.**

Минималната оценка за прием в ОКС магистър след бакалавър на платено обучение е Добър 4.00 от положен приемен или държавен изпит, който се признава за приемен за съответната специалност.

В НМА се провежда обучение за придобиване на образователно-квалификационна степен „магистър“ след придобита степен „бакалавър“ или „магистър“ в следните магистърски специалностите:

1. В Теоретико-композиторски и диригентски факултет:

Звукорежисура, звуков и медиен дизайн - една или две учебни години;
Звукорежисура и звуков дизайн за игри - една или две учебни години;
Музикално продуцентство – една учебна година; в двугодишните магистърски програми по Теория на музиката, Музикознание, Композиция и Дирижиране (хорово, оперно-симфонично, духов оркестър, фолклорен оркестър), Мениджмънт на музикалните индустрии.

2. В Инструментален факултет:

Инструментално изкуство – вид инструмент, Фолклорни инструменти - Тамбура, Гъдулка, Гайда, Кавал, Фолклорно пеене, Камерна музика, Клавирен съпровод, Инструментална педагогика – Пиано една или две учебни години и в двугодишните магистърски програми Орган и Чембало.

3. Във Вокален факултет:

Класическо пеене, Камерно пеене, Музикално-сценична режисура, Оперета и мюзикъл, Вокална педагогика, Балетна педагогика, Поп и джаз пеене, Поп и джаз инструментално изкуство – всички със срок на обучение една или две учебни години, Балетна режисура – две учебни години.

БАЛООБРАЗУВАНЕ

Дипломиращите се в НМА през същата учебна година кандидатстват за ОКС „магистър” със среден успех от държавните изпити и успеха от дипломата за степен „бакалавър”.

Завършилите НМА в предишни години и външните кандидати се явяват на приемен изпит.

Класирането на кандидатите става по низходящ ред с бал, който се образува от сбора на средния успех от държавните/приемните изпити и успеха от дипломата.

Успехът от дипломата се формира като средноаритметична оценка от средния успех по предметите, включени в учебния план, и от средния успех от оценките от държавните изпити или от защитата на дипломната работа.

Оценките от приемните изпити важат само за съответната учебна година; приетите студенти, които не се запишат в определените срокове, не придобиват студентски права.

По държавна поръчка нямат право да кандидатстват лица, които са се обучавали за придобиването на ОКС „магистър” по държавна поръчка. Те имат право да кандидатстват само за платено обучение.

Студенти, които са приети за обучение в ОКС „магистър” по държавна поръчка и са укрили информация за предходно обучение по държавна поръчка за придобиване на ОКС „магистър”, се отстраняват от НМА. На отстранени студенти не се възстановява платената семестриална такса.

СРОКОВЕ
за кандидатстване, провеждане на изпитите, класиране и
записване на приетите студенти
Подаването на документите ще бъде онлайн.

Приемът по **държавна поръчка** се провежда в рамките на юнската държавна изпитна сесия:

Факултет /катедра	Срок за подаване на документите	Провеждане на изпитите	Класиране	Срок за записване
ТКДФ /без спец. <i>Мениджмънт на музикалните индустрии/</i>	от 27 май до 04 юни 2025г.	от 05 до 21 юни 2025 г.	на 23 юни 2025 г.	от 24 до 26 юни 2025 г.
Инструментален факултет				
Вокален факултет				
Поп и джаз изкуство				

След запълване на местата по държавна поръчка, успешно издържалите приемните изпити могат да се запишат на платено обучение.

За кандидатите за магистърските програми в **Теоретико-композиторски и диригентски факултет - специалност *Мениджмънт на музикалните индустрии***, сроковете за кандидатстване за учебната 2025/2026 година са следните:

1. Подаване на документи – от 15 до 19.09.2025 г.
2. Разглеждане на документите; изпити; събеседване – 23 и 24.09.2025 г.
3. Обявяване на приетите студенти на 25.09.2025 г.
4. Записване на новоприетите студенти – на 26, 29 и 30.09.2025 г.
5. Начало на учебните занятия - 01.10.2025 г.

Документи за кандидатстване:

1. Заявление-декларация, в което се посочва завършена специалност и успех от дипломата за „бакалавър“, специалност, в която се кандидатства, както и основание за прием – по държавна поръчка или на платено обучение. Кандидатите могат да посочат и двете основания за прием. Декларира се, че кандидатът не се е обучавал на държавна поръчка за придобиване на ОКС „магистър“, ако желае да се обучава по държавна поръчка.

2. Диплома - оригинал за завършена образователно-квалификационна степен „бакалавър“ и копие от нея, оригиналът се връща след сверка.

3. Приложение към дипломата или академична справка - оригинал и копие.

4. Кандидатите, дипломирани в друго висше училище, които към момента на подаване на документите все още нямат издадена диплома за ОКС „бакалавър“, подават Академична справка и Уверение за придобитата степен „бакалавър“, в което се вписват - специалност, успех и предстоящо издаване на дипломата. Кандидатите, дипломирани в НМА в друг факултет, подават Уверение за придобитата степен „бакалавър“, в което се вписват - специалност, успех и предстоящо издаване на дипломата.

5. Документ за платена такса за кандидатстване /100 лева/.

6. Декларация за информираност относно обработването на личните данни в кандидатстудентската кампания.

Кандидатите – българи и чужденци, които притежават диплома за висше образование, издадена от чуждестранно висше училище, се допускат до приемни изпити след като преминават успешно процедурата за признаване на придобитото висше образование в чужбина, съгласно Правилника на НМА за признаване на висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища. Документи за тази процедура се подават в Учебен отдел в рамките на предходната на кандидатстването учебна година и поне два месеца преди подаването на кандидатстудентските документи.

За чужденците се изисква да владеят български език.

1. Владеенето на български език се удостоверява с документ, издаден от висше училище на Република България

или

2. Чрез успешно полагане на писмен и устен изпит по български език пред комисия, назначена със заповед на ректора на НМА,

или

3. Кандидатите преминават обучение в рамките на една учебна година в подготвителен курс за езикова и специализирана подготовка в НМА. Курсът завършва с полагане на изпити по всички изучавани дисциплини, вкл. писмен и устен изпит по български език.

Кандидат-студенти за ОКС магистър след бакалавър, граждани на държави извън ЕС, които са завършили ОКС бакалавър в НМА или в друго българско висше училище, подават документи за кандидатстване в НМА, съгласно чл. 12 от НАРЕДБА ЗА ДЪРЖАВНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ПРИЕМАНЕ НА СТУДЕНТИ ВЪВ ВИСШИТЕ УЧИЛИЩА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, от 01 до 30 юни и от 01 до 15 септември в годината на кандидатстване.

Документи за записване:

Новоприетите студенти подават при записването си следните документи:

1. Копие от дипломата за висше образование /за тези, които са кандидатствали с академична справка/.
2. Копие от диплома за завършено средно образование.
3. Документ за платена семестриална такса.
4. Документи за записване на нови студенти (по утвърден образец):
  - студентска книжка;
  - студентска лична карта;
  - именник;
  - четири снимки паспортен формат.
5. Документи, които се получават от съответната факултетна канцелария:
  - декларация за запознаване с правилата за вътрешния ред в НМА;
  - декларация за информираност относно обработването на личните данни;
  - декларация за здравно осигуряване;
  - декларация за държавна поръчка;
  - молба за разпределение по специален предмет;
  - кредитен лист.

Документите трябва да бъдат попълнени четливо и където е необходимо да бъдат залепени снимки.

ИЗПИТНИ ПРОГРАМИ ЗА ПРИЕМ В ЕДНОГОДИШНИ МАГИСТРАТУРИ

ТЕОРЕТИКО-КОМПОЗИТОРСКИ И ДИРИГЕНТСКИ ФАКУЛТЕТ

В Теоретико-композиторски и диригентски факултет се провежда обучение за придобиване на образователно-квалификационна степен „магистър” след „бакалавър” по специалностите **Звукорежисура, звуков и медиен дизайн, Звукорежисура и звуков дизайн за игри, Музикално продуцентство.**

Изпитни програми

Звукорежисура, звуков и медиен дизайн

Кандидатстването е възможно след успешно положени държавни изпити и придобита образователно-квалификационна степен „бакалавър” по „Звукорежисура, звуков и медиен дизайн”. Приемът се осъществява на база резултатите и представянето на студентите, обучаващи се в НМА, при защитата на техните дипломни проекти за държавен изпит по специалността.

Дипломните проекти се състоят в:

- изработване на самостоятелен звукозаписен продукт,
- изготвяне на теоретично изложение относно процеса.

Резултатите се представят на публична защита.

Оценката на дипломния проект и резултатите от дипломната защита се използват като основание за кандидатстване за държавна магистратура по специалност „Звукорежисура, звуков и медиен дизайн”.

Кандидатите, завършили специалност „Звукорежисура” в друго висше училище, се явяват на приемен изпит, който се състои в:

ТЕМИ ЗА СЪБЕСЕДВАНЕ:

1. Физическа акустика - основни понятия. Поведение на звука в пространството. Звукови явления и закономерности.
2. Звукотехнически устройства - електроакустични преобразуватели, смесителни пултове, усилватели, процесори.
3. Пространствени звукови формати - характеристика, особености, приложение.
4. Компютърни и електронни музикални технологии – специфика и приложение.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Ballou, Glen M. Handbook for Sound Engineers. Fourth edition, Elsevier Inc., 2008.

2. Huber, David M., Runstein, Robert E. Modern Recording Techniques. 7th edition, Elsevier Inc., 2010.
3. Huber, David M., The MIDI Manual: A Practical Guide to MIDI in the Project Studio, Focal Press, 2012
4. Eargle, John. The Microphone Book. Elsevier Inc., 2005.
5. Eargle, John. Loudspeaker Handbook. Springer International Publishing AG, 2003.
6. Blackstock, David T., Fundamentals of Physical Acoustics, Wiley-Interscience, 2000
7. Маляков, Славчо. Обща звукотехника. София, Музика, 1985.
8. Маляков, Славчо. Електроакустични преобразуватели. София, "Музика", 1977.
9. Маляков, Славчо. Студийна акустика. София, "Музика", 1979.
10. Малиновски, Георг. Стереофоничен запис и възпроизвеждане. София, "Техника", 1986.
11. Кусев, Алекси. Музикална акустика, 1 ч. София, НБУ, 2011.
12. Кусев, Алекси. Пространствена акустика. София, НБУ, 2011

Звукорежисура и звуков дизайн за игри

Кандидатстването е възможно след успешно положени държавни изпити и придобита образователно-квалификационна степен „бакалавър” по „Звукорежисура, звуков и медиен дизайн”. Приемът се осъществява на база резултатите и представянето на студентите, обучаващи се в НМА, при защитата на техните дипломни проекти за държавен изпит по специалността.

Дипломните проекти се състоят в:

- изработване на самостоятелен звукозаписен продукт,
- изготвяне на теоретично изложение относно процеса.

Резултатите се представят на публична защита.

Оценката на дипломния проект и резултатите от дипломната защита се използват като основание за кандидатстване за държавна магистратура по специалност „Звукорежисура, звуков и медиен дизайн”.

Кандидатите, завършили специалност „Звукорежисура” в друго висше училище, се явяват на приеман изпит, който се състои в:

ТЕМИ ЗА СЪБЕСЕДВАНЕ:

1. Физическа акустика - основни понятия. Поведение на звука в пространството. Звукови явления и закономерности.
2. Звукотехнически устройства - електроакустични преобразуватели, смесителни пултове, усилватели, процесори.
3. Пространствени звукови формати - характеристика, особености, приложение.
4. Компютърни и електронни музикални технологии – специфика и приложение.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Ballou, Glen M. Handbook for Sound Engineers. Fourth edition, Elsevier Inc., 2008.

2. Huber, David M., Runstein, Robert E. Modern Recording Techniques. 7th edition, Elsevier Inc., 2010.
3. Huber, David M., The MIDI Manual: A Practical Guide to MIDI in the Project Studio, Focal Press, 2012
4. Eargle, John. The Microphone Book. Elsevier Inc., 2005.
5. Eargle, John. Loudspeaker Handbook. Springer International Publishing AG, 2003.
6. Blackstock, David T., Fundamentals of Physical Acoustics, Wiley-Interscience, 2000
7. Маляков, Славчо. Обща звукотехника. София, Музика, 1985.
8. Мляков, Славчо. Електроакустични преобразуватели. София, "Музика", 1977.
9. Маляков, Славчо. Студийна акустика. София, "Музика", 1979.
10. Малиновски, Георг. Стерефоничен запис и възпроизвеждане. София, "Техника", 1986.
11. Кусев, Алекси. Музикална акустика, 1 ч. София, НБУ, 2011.
12. Кусев, Алекси. Пространствена акустика. София, НБУ, 2011

Музикално продуцентство

Условия за прием:

- кандидатите да са завършили специалностите „Звукорежисура, звуков и медиен дизайн“, „Хорово дирижиране“, „Композиция“ и „Оперно-симфонично дирижиране“ на ТКДФ на НМА „Проф. П. Владигеров“, специалностите „Дирижиране (хорово и оркестрово)“, „Композиция“ и „Тонрежисура“ на факултет „Музикална педагогика“ на АМТИИ.

УСЛОВИЯ ЗА ПРИЕМ

Изпитът се провежда в един етап:

- Събеседване с кандидат-студентите върху тема от посочените:
  1. Създаване и развитие на музикалната индустрия
  2. Музикални лейбъли – типове и специфика
  3. Музикалната индустрия и съвременните технологии
  4. Национално и европейско законодателство в областта на авторското право и сродните права

Примерна литература:

1. Tommy Swindali: Music Production | 2024+ Edition: The Professional Studio Guide for Producers, Songwriters, Artists & Audio Mastering Engineers
2. Howard Massey: Behind the Glass: Top Record Producers Tell How They Craft the Hits
3. Bobby Owsinski: The Music Producers Handbook
4. Ari Herstand: How To Make It In The New Music Business
5. Закон за авторското право и сродните му права - <https://lex.bg/laws/ldoc/2133094401>

ИНСТРУМЕНТАЛЕН ФАКУЛТЕТ

В Инструментален факултет се провежда обучение за придобиване на образователно-квалификационна степен „магистър” след „бакалавър” по следните специалности:

Инструментално изкуство – вид инструмент: пиано, акордеон, цигулка, класическа китара, виола, виолончело, контрабас, арфа, флейта, обой, кларинет, фагот, валдхорна, тромпет, цугтромбон, туба, ударни инструменти; Фолклорни инструменти - Тамбура, Гъдулка, Гайда, Кавал, Фолклорно пеене; Камерна музика – вид инструмент, Клавирен съпровод, Инструментална педагогика - пиано.

Изпитни програми Инструментално изкуство – вид инструмент

Пиано

1. Рецитална програма /40-45 мин./
2. Произведение за пиано и оркестър (с акомпанимент на второ пиано).

В цялата програма задължително да бъдат включени следните стилове:

а / Барок или класика

б / Романтизъм

в / от Импресионизъм до наши дни

г / Българска музика

Подборът на произведението за пиано и оркестър може да покрива едно от тези направления. Изборът не може да включва произведение, написано хронологично преди Моцарт – Концерт № 8, KV 246. Може да бъде и от български автор.

Примерен списък (но не задължителен) за произведения в сонатна форма:

БЕТОВЕН	оп. №№ 53,57, 101, 106,109, 110,111
ШУБЕРТ	оп. №№ 42, 53,78 и от op.post. с moll, A dur, B dur, C dur
ШУМАН	оп.11 и оп. 22
ЛИСТ	h moll
ШОПЕН	оп. 53 и оп.58
БРАМС	оп. 1, оп.2 и оп.5
ВЕБЕР	№№ 2, 3
ЧАЙКОВСКИ	G dur
РАХМАНИНОВ	№1 и №2
СКРЯБИН	№№ от 1 до 10 вкл.
ПРОКОФИЕВ	№№ 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
ШОСТАКОВИЧ	№ 2, оп. 64
ХИНДЕМИТ	№№ 2 и 3
БАРТОК	Соната (1925)
БЕРГ	Соната
Р. ЩРАУС	Соната
БАРБЪР	Соната
ХИНАСТЕРА	№№ 1, 2 и 3
ДЮТИЙО	Соната

Акордеон

1. Оригинална съвременна пиеса за акордеон.
2. Циклично произведение.
3. Полифонично произведение.
4. Жанрова пиеса.

Пиесите от изпитния материал да са с висока степен на сложност.

Цигулка

1. Й. С. Бах – соната или партита за соло цигулка.
2. В. А. Моцарт – първа част от концерт с каденца.
3. Концерт по избор.
4. Пиеса или соната от епохата на Бетовен до съвременността,
5. Рецитал или концерт с оркестър след предварително съгласуване на програмата с катедрата.

Класическа китара

1. Virtuozен етюд.
2. Соната по избор.
3. Й. С. Бах – две части от циклично произведение.
4. Романтична пиеса.
5. Класическа пиеса.
6. Концерт за китара и оркестър по избор.

Виола

1. Капричио или виртуозен етюд.
2. Й.С.Бах – Сюита за виолончело соло, четири части или една голяма част като Фуга или Шакона от цигулковите сонати или партити по избор на изпитната комисия.
3. Концерт.
4. Virtuозна пиеса или соната.

Виолончело

1. Каприз или етюд.
2. Бах – една от шестте сюити за виолончело соло.
3. Концерт.
4. Virtuозна пиеса.

Контрабас

1. Един етюд или каприз.
2. Бах – бавна и бърза част /Фриба/.
3. Цял концерт.
4. Virtuозна пиеса, желателно от български или съвременен композитор. Желателно е програмата да включва и произведение от български композитор.

Арфа

1. Концертен етюд.
2. Предкласична пиеса.
3. Цял концерт.
4. Пиеса по избор.
5. Пиеса от български автор.

Произведенията трябва да са от различни стилове.

Флейта

1. Концерт – Жак Ибер.
2. Соната – С. Прокофиев.

Едното от двете произведения е задължително.

По избор:

3. Virtuозна пиеса.
4. Българска пиеса.

Произведенията трябва да са от различни стилове.

Обой

1. Концерт.
2. Соната.
3. Virtuозна пиеса.
4. Българска пиеса.

Произведенията трябва да са от различни стилове.

Кларинет

1. Концерт по избор – класически или съвременен.
2. Соната по избор – съвременна или класическа.
3. Virtuозна пиеса по избор.
4. Българско произведение по избор.

Фагот

1. Концерт.
2. Соната.
3. Virtuозна пиеса.
4. Български концерт (соната или пиеса).

Произведенията трябва да са от различни стилове.

Валдхорна

1. Концерт.
2. Соната.
3. Virtuозна пиеса.

Произведенията трябва да са от различни стилове.

Тромпет

1. Концерт – Й. Хайдн.
2. Концерт – В. Казанджиев.
3. Virtuозна пиеса.

Цугтромбон

1. Концерт.
2. Соната.
3. Virtuозна пиеса.

Произведенията трябва да са от различни стилове.

Туба

1. Концерт.
2. Соната.
3. Virtuозна пиеса.

Произведенията трябва да са от различни стилове.

Ударни инструменти

Три произведения в голяма форма /многочастна пиеса, концерт, соната или сюита/, като едното задължително е мулти-перкусия.

Произведенията задължително са от различни композиционни стилове.

Камерна музика, Клавирен съпровод, Инструментална педагогика

Кандидатите за ОКС Магистър за специалностите Камерна музика – вид инструмент, Клавирен съпровод и Инструментална педагогика - пиано се явяват на приеман изпит с програмата за съответния вид инструмент.

Фолклорни инструменти - Тамбура, Гъдулка, Гайда, Кавал

Виртуозен етюд

Оркестрова трудност

Солова пиеса

Пиеса с клавирен съпровод

Фолклорно Пеене

Изпълнение на две песни от различни музикално-фолклорни диалекти

Изпълнение на песен с клавирен съпровод

Изпълнение на една автентична песен, издирена и дешифрирана от кандидата.

ВОКАЛЕН ФАКУЛТЕТ

Във Вокален факултет се провежда обучение за придобиване на образователно-квалификационна степен „магистър“ след „бакалавър“ по следните специалности: Класическо пеене, Камерно пеене, Оперета и мюзикъл, Музикално-сценична режисура, Вокална педагогика, Поп и джаз пеене, Поп и джаз инструментално изкуство и Балетна педагогика.

Завършилите специалност Класическо пеене с ОКС „бакалавър“ имат право да кандидатстват за обучение в ОКС „магистър“ и по специалностите Камерно пеене, Оперета и мюзикъл и Вокална педагогика с едногодишен срок на обучение.

Изпитни програми

Класическо пеене

- Класическо пеене :

1. Голяма ария от XVII, XVIII век: Италиански композитори, Бах, Хендел, Глук, Хайдн, Моцарт, Бетовен и др.
2. Романтическа песен, както и Вагнер, Малер, Р. Щраус, Дебюси, Равел и др.
3. Голяма романтична ария.
4. Произведение от български композитор.
5. Произведение от съвременен композитор, отнесено като стилистика към XX и XXI век – Шьонберг, Берг, Хиндемит, Гершуин, Пуленк, Шостакович, Прокофиев, Свиридов и др.

- Актьорско майсторство:

Участие с цяла партия в музикално-сценичен спектакъл или два фрагмента – ария и ансамбъл от опера, оперета, мюзикъл.

Камерно пеене

Класирането се извършва на базата на оценката от държавния/приемния изпит за специалност Класическо пеене.

Оперета и мюзикъл

1. Дипломиращите се в НМА по спец. Класическо пеене или Поп и джаз пеене през същата учебна година кандидатстват за ОКС „магистър“ със среден успех от държавните изпити и успеха от дипломата за степен „бакалавър“.

2. Изпитна програма за дипломираните в предишни учебни години или дипломирани със спец. Класическо пеене или Поп и джаз пеене в друго висше училище:

- Пеене – ария /романтика, веризъм, оперета или мюзикъл/, предкласическа или класическа ария, романтична художествена песен или романс, съвременна творба, отнесена като стилистика към XX и XXI век и творба от български композитор.

- Актьорско майсторство – фрагмент /сцена и ария или дует/ от оперета и мюзикъл съответно с говорен текст и танц.

Музикално-сценична режисура

Завършилите „бакалавър“ по тази специалност се класират с оценка от държавния изпит, положен в същата година. Дипломирани в специалност Музикално-сценична режисура в предишни години се явяват на приемни изпити съгласно изискванията, посочени за прием в двугодишна магистратура.

Вокална педагогика

Класирането се извършва на базата на оценката от държавния изпит за завършилите специалност Класическо пеене в НМА.

За външни кандидати, завършили специалност Класическо пеене:

1. Голяма ария от XVII, XVIII век: Италиански композитори, Бах, Хендел, Глук, Хайдн, Моцарт, Бетовен и др.
2. Романтична песен, както и Вагнер, Малер, Р. Щраус, Дебюси, Равел и др.
3. Голяма романтична ария.
4. Произведение от български композитор.
5. Произведение от съвременен композитор, отнесено като стилистика към XX и XXI век – Шьонберг, Берг, Хиндемит, Гершуин, Пуленк, Шостакович, Прокофиев, Свиридов и др.

Балетна педагогика

1. Теоретична част – Събеседване върху методиката на преподаване на балет.
2. Практическа част – Методически композиции /2 задачи/.

ПОП И ДЖАЗ ИЗКУСТВО

Поп и джаз пеене

Изпитът включва три песни по избор със съпровод на комбо състав – като най-малко една е от български композитор. **Песните трябва да бъдат в различен стил.**

Поп и джаз инструментално изкуство

Поп и джаз - Пиано

Изпитът включва три крупни жанрови произведения в различни стилове с големи разгърнати импровизационни дялове. Произведенията се представят концертно с ”комбо” състав. Примерен материал: жанрови произведения, теми и соло изпълнения на Bill Evans, Chick Corea, Duke Ellington, Walter Davis, Kenny Barron, Joe Bonner, Jaki Byard, Stanley Cowell, Kenny Drew, Errol Garner, Thelonious Monk, George Shering, Lennie Tristano, McCoy Tyner, Randy Weston, Bud Powell, Herbie Hancock, Cecil Taylor и др. Използват се всички редакции и издания на Real Book със стандарти. Aebersold – всички издания с CD приложения. Система – Mark Levine.

Поп и джаз - Китара

Изпитът включва три големи джаз пиеси за соло китара с акомпанимент на комбо (биг бенд) състав. Примерен материал: Бил Еванс, Ли Ритенур, Ал ди Меола, Джон МакЛъфлин, Пат Мартино, Хърби Хенкок, Гроуър Уошингтън, Тед Дамерон, Лари Кърил, Тери Рипдал, Джон Скофилд, Кийт Джарет, Чик Кариа и др.

Поп и джаз – Бас китара

Изпитът включва три пиеси в стиловете суинг, балада, джаз – рок, фюджън, боса-нова или самба. И в трите пиеси трябва да има:

- а) акомпанираща партия изграждана в момента на изпълнението по хармонична прогресия;
- б) соло – импровизация в границите най-малко на два хоруса сътворени в момента на изпълнението от изпитвания. Произведенията се представят с комбо състав.

Поп и джаз - Контрабас

Изпитът включва три пиеси в стиловете суинг, балада, джаз – рок, фюджън, боса-нова или самба. И в трите пиеси трябва да има:

- а) акомпанираща партия изграждана в момента на изпълнението по хармонична прогресия;
- б) соло – импровизация в границите най-малко на два хоруса сътворени в момента на изпълнението от изпитвания студент. Произведенията се представят с комбо състав.

Поп и джаз - Флейта

Изпитът включва три жанрови пиеси с акомпанимент на малък или голям оркестър.

Примерен материал: евъргрийни и стандарти.

Поп и джаз - Саксофон

Изпитът включва три пиеси по избор с импровизации с акомпанимент на комбо (биг бенд) състав.

Произведенията трябва да са от различни стилове.

Поп и джаз - Тромпет

Изпитът включва три жанрови пиеси с акомпанимент на комбо (биг бенд) състав.

Примерен материал: евъргрийни и стандарти.

Поп и джаз - Цугтромбон

Изпитът включва три жанрови пиеси с акомпанимент на комбо (биг бенд) състав.

Примерен материал: Хемптън-Плъзгащият се Слайт, Джонсън-Камино и скеч за тромбон, К.Вайл-Меки ножа, Х.Хенкок-Остров канталупа, Х.Тизол-Пердидо, Елингтън-Сатенена кукла, евъргрийни и стандарти.

Поп и джаз - Ударни инструменти

Изпитът включва три пиеси в различни стилове с импровизация с акомпанимент на комбо (биг бенд) състав.

ИЗПИТНИ ПРОГРАМИ ЗА ПРИЕМ В ДВУГОДИШНИ МАГИСТРАТУРИ

ТЕОРЕТИКО-КОМПОЗИТОРСКИ И ДИРИГЕНТСКИ ФАКУЛТЕТ

В Теоретико-композиторски и диригентски факултет се провежда обучение за придобиване на образователно-квалификационна степен „магистър“ след придобито висше образование по следните специалности: „Музикознание“ (с профили „История на музиката“, „Етномузикология“, „Музикален анализ“, „Хармония“, „Полифония“, „Солфеж“, „Оркестрация“, „Стара музика и орган“ и „Музикална философия“), „Теория на музиката“ (с профили „Музикален анализ“, „Хармония“, „Полифония“, „Солфеж“, „Оркестрация“), „Композиция“, „Дирижиране“ (хорово, оперно-симфонично, духов оркестър, фолклорен оркестър), „Мениджмънт на музикалните индустрии“, „Звукорежисура, звуков и медиен дизайн“, „Звукорежисура и звуков дизайн за игри“.

Изпитни програми

I. Специалност „Музикознание“ – срок на обучение две години. Необходимо е кандидатът да притежава музикална образователно-квалификационна степен „Бакалавър“

1. Профил „История на музиката“

- писмен изпит по конспект;
- събеседване по темите от конспекта.

ТЕМИ ЗА ПИСМЕН ИЗПИТ

1. Густав Малер. Взаимодействие на симфоничния, песенния и кантатно-ораториалния жанр.
2. Рихард Щраус. Оперното му творчество в контекста на европейския символизъм и декаданс – „Саломе“ и „Електра“.
3. Клод Дебюси. Въпросът за музикалния импресионизъм – критика на понятието. „Импресионистичната“ оркестрация и отказът от функционалната хармония. Прелюд към „Следобедът на един фавн“ и „Морето“.
4. Александър Скрябин. Отказът от тоналността – симфоничните произведения. „Поема на екстаза“, „Поема на огъня: Прометей“.
5. Арнолд Шьонберг I. Свободната атоналност, еманципираният дисонанс и говорната партия (Sprechstimme). Музикалният експресионизъм – монодрамата „Очакване“, „Лунният Пиеро“, Пет пиеси за оркестър.
6. Арнолд Шьонберг II. Додекафоничната композиционна техника – Сюита за пиано оп. 25. Операта „Моисей и Арон“.

7. Албан Берг. Операта „Воцек“ в контекста на европейския експресионизъм.
8. Антон фон Веберн. Лаконичността на индивидуалния му стил. Веберновата трактовка на музикалното време – Шест пиеси за оркестър оп. 6 и Пет пиеси за оркестър оп. 10. Дванадесеттоновата му техника – Симфония оп. 21. Концепцията за тембровата мелодия (Klangfarbenmelodie) – Оркестрацията на Баховия шестгласен ричеркар от „Музикалната жертва“.
9. Игор Стравински I: Руските балети – взривът на ритъма и разпадът на тоналността (симетричноладовата организация на материала). „Жар-птица“, „Пролетно тайнство“.
10. Игор Стравински II: Въпросът за неокласицизма върху примера на Октет за духови инструменти, операта-оратория „Едип цар“ и Симфония на псалмите.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

Енциклопедични издания:

1. Die Musik in Geschichte und Gegenwart. Hrsg. von Fr. Blume. Bd. 1 – 14. Baerenreiter, Kassel – Basel, 1949 – 1968.
2. The New Grove Dictionary of Music and Musicians. Ed. by Stanley Sadie. V. 1 – 20. London 1980.

Общи истории на музиката:

1. Neues Handbuch der Musikwissenschaft. Hrsg. von C. Dahlhaus. Bd.1 – 12. Laaber-Verlag Mueller-Buscher 1981 – 1992.
2. The New Oxford History of Music. V. 1 – 11. Oxford University Press 1955 – 1986.
3. Taruskin, Richard. The Oxford History of Western Music. V. 1 – 6. Oxford University Press, 2005.

Монографии:

1. Букурещлиев, Андре. Дебюси или тихата революция. София, 2012.
2. Япова, Наташа. Музиката от началото на XX в.: опит върху историческия смисъл. София, 2003.
3. Япова, Наташа. Втората виенска школа. Шьонберг – Веберн – Берг: Лекции. София, 2011.
4. Букурещлиев, Андре. Игор Стравински. София, 2014.
5. Адорно, Теодор. Философия на новата музика. София, 1990.
6. Вебер, Макс. Рационални и социологически основания на музиката. София, 2000.
7. Vogt, Hans. Neue Musik seit 1945. Stuttgart, 1975.

Извори:

1. Schoenberg, Arnold. Style and Idea. University of California Press. Berkeley etc., 1984.
2. Веберн, Антон. Пътят към Новата музика. Пътят към композицията с 12 тона. София, 2005.
3. Стравински, Игор. Хроника на моя живот. София, 1976.

2. Профил „Етномузикология”

- писмен изпит по конспект;
- събеседване по темите от конспекта.

ТЕМИ ЗА ПИСМЕН ИЗПИТ

1. Основни етапи в развитието на българската музикална фолклористика и етномузикология. Най-важни тенденции. Водещи личности и приносите им.
2. Метроритмични особености на българската традиционна музика.
3. Безмензулни мелодии: характеристики и типове.
4. Мелодични и ладови особености на българската традиционна музика.
5. Българският фолклорен многоглас: регионални типове, особености.
6. Български музикални фолклорни инструменти.
7. Музикалният фолклор на Пиринския край.
8. Музикалният фолклор на Средна Западна България
9. Музикалният фолклор на Родопската област.
10. Музикалният фолклор в Тракия и в Странджа.
11. Музикалният фолклор в Северозападна България
12. Музикалният фолклор в Средна Северна и Североизточна България
13. Музикалният фолклор в Добруджа

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Джуджев, Ст. Българска народна музика. Учебник. Т.1-2, С., 1970-1975; Музикографски есета и студии. С., 1977.
2. Карастоянов, Асен. Мелодични и хармонични основи на българската народна песен. С., 1950.
3. Литова-Николова, Л. Регионалното като обект на изследване в българската музикална фолклористика. С., 1996;
4. Литова-Николова, Л. Българска народна музика. С., 2000;
5. Стоин, В. Българска народна музика. С., 1956.
6. Стоин, Е. Музикалнофолклорни диалекти в България. С., 1981.
7. Тодоров, Т. Българската музикална фолклористика до 9.IX.1944 г. С., 1981.
8. Христов, Д. Музикално-теоретическо и публицистическо наследство. (Съст., ред. и автор на увода В. Кръстев). Т. 1-2, С., 1967 – 1970.

3. Профил „Музикален анализ”

- писмен изпит по конспект;
- практически устен анализ на произведение, съпоставимо с дадения примерен списък;
- събеседване по темите от конспекта.

ТЕМИ ЗА ПИСМЕН ИЗПИТ

1. Музикалният анализ като наука и учебна дисциплина. Категории, обекти, цели, проблеми, методология, школи. Развитие и перспективи в контекста на българската музикологична и академична традиция.

2. Музикален жанр – измерения на категорията жанр в музиката, страни и значения. Система на музикалните жанрове, подходи към класификацията им. Динамика на жанра в музикално-стиловото и историческо развитие – зараждане, кристализация, взаимодействиящи процеси, екстраполяция. Характеристика на жанр по избор (концерт, фантазия, токата, рапсодия, инструментална ария) чрез: представяне на извънмузикални предпоставки и жанрова функционалност – абстрахиране на системна същност чрез иманентно-музикални характеристики и проблемно ситуиране в съвременната теория на музикалното изкуство – изпълнителска рефлексия – родови и видови взаимодействия).

3. Категорията стил в музиката. Аспекти, модели, ракурси от гледна точка на: 1) историята на музикалното изкуство; 2) корелацията стил – жанр 3) взаимодействията между стиловете; 4) корелацията форма-техника-стил; 5) релацията култура и стил.

4. Музикална форма – общи категориални проблеми. Фундаментални представи за форма в изкуството и в музиката, предпоставки и източници на идеята за музикална форма; аспекти – творчески, стилистични, композиционно-драматургични, функционални, логически. Релации с категориите жанр и стил, възможности за формообразуващи взаимодействия (напр. триделност - вариационност). Музикалната форма като структура и като процес. Обща класификация на музикалните форми.

5. Тема, тематизъм. Обща характеристика и функционални измерения по отношение на изграждането на формата. Релации „тема - творба“, „тема - жанр“. Строеж и процеси в рамките на темата; типове теми във връзка с жанровите характеристики на творбата и поглед към динамиката на категорията в историко-стилистичен план от най-ранните прояви на феномена до съвременността.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. **Adler**, Guido. Der Stil in der Musik. I. Buch: Prinzipien und Arten des musikalischen Stils. Breitkopf & Härtel, Leipzig, 1911.
2. **Berry**, Wallace. Form in Music. An examination of traditional techniques of musical structure and their application in historical and contemporary styles. Prentice-Hall, Inc. Englewood Cliffs, New Jersey. Boston: Faber&Faber, 1966.
3. **Caplin**, William Earl. Classical Form: A Theory of Formal Functions for the Instrumental Music of Haydn, Mozart and Beethoven. New York, Oxford: Oxford University Press, 1997.
4. **Gruber**, Gerold, Reinhard Amon. Lexikon der musikalischen Form. Wien: Metzler, J B, 2011.
5. **Kühn**, Clemens. Formenlehre der Musik. Kassel u.a. Bärenreiter, 1987.
6. **Leichtentritt**, Hugo. Musikalische Formenlehre. Siebente Auflage
7. **Reti**, Rudolf. The Thematic Process in Music. London, 1961.
8. **Schoenberg**, Arnold. Fundamentals of musical composition. Edited by Gerald Strang and Leonard Stein. London-Boston: Faber and Faber, 1967.
9. **Stein**, Leon. Structure and Style. The study and analysis of musical forms. Evanston: Summy-Birchard Company, 1962.
10. **Бобровский**, Виктор. Функциональные основы музыкальной формы. Москва: Музыка, 1978.
11. **Бонфельд**, Морис. Проблемы анализа. Очерк первый. – В: *Музыкальная академия*, 1996, № 2.
12. **Врангова**, Снежина. Жанрово-стилистични ракурси към структурно-функционалната организация на формата в Багатели оп. 119 № 7 – 11 от Бетовен. – В:

- Алманах на НМА „Проф. Панчо Владигеров“, брой 11 – 12. София: Издателство на НМА, 2021, 62 – 98.*
13. **Врангова, Снежина.** Музикалният анализ в България в светлината на XXI век. Идеи и актуални академични очертания на научната област в музикалнотеоретичните изследвания на Томи Кърклиясийски. – В: *Българско музикознание*, 2018, № 2, 80-90.
  14. **Врангова, Снежина.** Раждането на „музикален анализ“ от духа на „Formenlehre“. Развитие и хоризонти пред учебната дисциплина като част от 90-годишната история на музикално-теоретичното образование в България. – В: *Ars musica и изкуството на образованието. 90 години държавно висше музикалнотеоретично образование в България*. София: НМА „Проф. Панчо Владигеров“, 2012, с. 128 – 137.
  15. **Врангова, Снежина.** Структурно-функционална многозначност. Музикалноаналитични подходи към период и прости типове форми. София: Марс 09, 2022.
  16. **Димитрова, Зорница.** Възгледите на Гвидо Адлер за музикален стил и неговите превъплъщения (върху фрагменти от Част първа „Стилови принципи“, Раздел първи и втори на „Стилът в музиката“. – В: *Българско музикознание*, 2021, № 1, 95 – 115.
  17. **Димитрова, Зорница.** Стилът – идея, понятие ... категория. – В: *Българско музикознание*, 2021, №2, с. 25 – 43.
  18. **Кърклиясийски, Томи.** Музикално-аналитични етюди. София: Хайни, 2015.
  19. **Кърклиясийски, Томи.** Музикално-жанров анализ. Част първа. Подстъпи към музикалния жанр. София: Хайни, 2009.
  20. **Кърклиясийски, Томи.** Музикално-теоретична мозайка. София: Хайни, 2021.
  21. **Кърклиясийски, Томи.** Проблеми на музикалния анализ. Жанрове, процеси, аспекти. София: Хайни, 2006.
  22. **Кърклиясийски, Томи.** Музикален анализ. Лекционен курс с упражнения. Част първа. София: Хайни, 2022.
  23. **Кърклиясийски, Томи.** Музикален анализ. Лекционен курс с упражнения. Част втора. София: Хайни, 2022.
  24. **Малцев, Сергей.** Психологически аспекти на музикалната импровизация. – В: *Музикални хоризонти*, 1987, №20.
  25. **Ручьевская, Екатерина.** Функции музыкальной темы. Ленинград: Музыка, 1977.
  26. **Стоянов, Пенчо.** Аспекти на стила в музиката. София: Хайни, 2010.
  27. **Стоянов, Пенчо.** Взаимодействие между музикалните форми. София: Музыка, 1975.
  28. **Стоянов, Пенчо.** Въведение в теорията на музика. Велико Търново: Университетско издателство „Св. св. Кирил и Методий“, 2002.
  29. **Стоянов, Пенчо.** Музикален анализ в две части: Ч.1 – София: Музыка, 1993; Ч. 2 – София: Музыка, 1995.
  30. **Стоянов, Пенчо.** Музикален анализ. Част 1. Второ, фототипно издание. София: Хайни, 2022.
  31. **Стоянов, Пенчо.** Музикален анализ. Част 2. Второ, фототипно издание. София: Хайни, 2022.
  32. **Холопов, Юрий.** Форма музыкальная. – В: *Большой энциклопедический словарь*. Москва: Музыка, 1988, с. 581 – 583.

ПРИМЕРЕН СПИСЪК С ПРОИЗВЕДЕНИЯ ЗА АНАЛИЗ

1. Брамс – *Фантазии* оп. 116; оп. 118;
 - *Рапсодии* оп. 79 №1 и 2;
 - *Соната за пиано* №2 *fis moll*;

- *Клавирен квартет* оп. 25;
- *Симфония №3*;
- 2. Шуберт – *Клавирна фантазия „Странникът“*;
- 3. Лазар Николов – *Концерт за струнен оркестър*, втора част;
- 4. Димитър Ненов – *Концерт за пиано и голям оркестър*;
- 5. Бах – *Хроматична фантазия и фуга*;
- 6. Владигеров – *Ръченица* от *Две парафрази* оп. 18, *Токата* из *Епизоди* оп. 36;
- 7. Любомир Пипков – *Трио за пиано, цигулка и виолончело*;
- 8. Веселин Стоянов – *Три пиеси за пиано*;
- 9. Лист – *„Тарантела“* от *Години на странстване втори свитък (Италия)*;
- 10. Моцарт – *Фантазия с moll К 475* (към *Соната с moll (№14)*);
- 11. Бетовен – *Соната оп. 53 (№21) „Валдцайн“*;
- 12. Бетовен – *Квартет* оп. 127;
- 13. Бетовен – *Симфония №3 „Ероика“*.

4. Профил „Хармония”

- практически писмен изпит – решаване на хармоническа задача;
- писмен изпит по конспект;
- събеседване по темите от конспекта.

ТЕМИ ЗА ПИСМЕН ИЗПИТ

1. Интервалови системи.
2. Хармоническа сонантност.
3. Каденци.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

Булева, Марияна. Идеята за хармония (върху старогръцки, византийски и латински текстове). Пловдив: Астарта, 2009.

Градев, Николай. Въведение в теорията на музиката. Учебник за студентите от I курс в ТКДФ на Националната музикална академия „Проф. Панчо Владигеров“. София: Дайрект сървисиз, 2022.

Диамандиев, Андрей. Теоретични аспекти на функционалната хармония. София: Марс 09 ЕООД, 2013.

Кожухаров, Слав. Въведение в теорията на музикалните системи. [1972]. Музикални хоризонти, година XLII, извънреден брой, 2008.

Рачева, Искра. За мястото на Дебюси в историческото развитие на ладово-хармоническото мислене [1967]. – В: *Алманах на НМА „Проф. Панчо Владигеров“*, година 14. София: Дайрект сървисиз, 2022, с. 51 – 132.

Холопов, Юрий. Гармония. Теоретически курс. Москва: Музыка, 1988; Санкт-Петербург: Лань, 2003.

5. Профил „Полифония”

- писмен изпит по конспект;
- практически писмен изпит – решаване на полифонични задачи.

ТЕМИ ЗА ПИСМЕН ИЗПИТ

1. Методиката на Йозеф Фукс и приложението ѝ в европейските висши училища.
2. Методиката на Сергей Танеев и нейното приложение.
3. Сложен контрапункт. Видове, особености.
4. Канон. Видове канони, канонични секвенции.
5. Модалната система на строгия стил.

ПОЛИФОНИЧНИ ЗАДАЧИ

1. Свободен двуглас.
2. Двучленни безкрайни канони, безкраен огледален канон, канонични секвенции. Една задача.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Кръстева, Нева. Музикално-теоретични изследвания, София: Leading Technology, 2002.
2. Манолов, Здравко, Димитър Христов. Полифония. София: Музика, 1992 (III издание); II – 1977, I – 1965.
3. Танеев, Сергей. Подвижной контрапункт строгого письма. Москва: Юргенсон, 1909. http://vk.com/doc49821569_321386682?hash=7319b6ffbb15c7c148&dl=38ab6593d224d8433c
4. Fux, J. Gradus ad Parnassum (The Study of Counterpoint). New York-London, W.W.Norton and Company, 1971. http://www.opus28.co.uk/Fux_Gradus.pdf
5. Jeppesen, K. Kontrapunkt. Leipzig: Breitkopf und Härtel, 1971.
6. Zarlino, Gioseffo. On the Modes. (Ed.) Claude Palisca. New Haven & London: Yale University Press, 1983.

6. Профил „Солфеж”

- практически писмен изпит:
  - едногласна диктовка – в разширенотоноален контекст, в тоналности до 4 знака.
  - двугласна диктовка – полифоничен двуглас, на виолинов и басов ключ, в тоналности до 4 знака.
  - тригласна диктовка – раздвижен триглас, в тоналности до 2 знака.
- устен изпит:
  - солфежиране *a prima vista* – едноглас и двуглас с пиано;
  - събеседване по теми от конспект.

ТЕМИ ЗА УСТЕН ИЗПИТ

1. Същност и прояви на музикалния слух според музикалната психология. Видове музикален слух. Предмет на солфежа.
2. Формиране и развитие на мелодичен слух. Ладово възпитание на музикалния слух.
3. Формиране и развитие на метроритмичен усет. Същност и форми на работа.
4. Усет за многоглас. Формиране и развитие на хармоничен и полифоничен слух.
5. Форми на работа по солфеж. Умения и навици за интониране. Солфежиране a prima vista.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

- Диамандиев, Асен.* Технически упражнения за овладяване на интервалите. София, Музика, 1980.
- Диамандиев, Асен, Славчева, Д.* Музикални диктовки върху български народни интонации и метроритми. София: Музика, 1983.
- Димитрова, Теодора.* Методи за многогласно слухово обучение чрез съвременна музика. София, Хайни, 2021.
- Димитрова, Теодора.* Слухово възприятие при многоглас. Специфики и стратегии. София, Ивоформ. 2022.
- Йонова-Тодорова, Звезда.* Методика на солфежа, София, 1990.
- Кадиева-Божинова, Пенка.* Солфежи от съвременни композитори с акомпанимент на пиано. София: Музика, 1995.
- Кадиева – Божинова, Пенка.* Музикалният слух и съвременната музика. София. Музикално общество „Васил Стефанов“, 1996.
- Ненкова, Лилия.* Поп и джаз пеене - Солфежи за кандидат-студенти. София, 1998.
- Пеев, Иван.* Очерци по методика на обучението по солфеж. София, 1964.
- Пеев, Иван, Здравко Манолов, Асен Диамандиев.* Начални солфежи. Част първа. София, 1960; Част втора. София, 1960; Част трета. София, 1961; Част четвърта. София, 1961; Част пета. София, 1962; Част шеста. София, 1963; Част седма. София, 1964; Част осма. София, 1965. (Посочени са годините на първото издание. Частите от I-ва до VII-ма са издадени под заглавие „Начални солфежи“, а част VIII-ма – под заглавие „Солфежи“).
- Пеев, Иван, Здравко Манолов, Светла Кръстева.* Курс по изучаване на двугласна диктовка. София, Наука и изкуство, 1973.
- Пеев, Иван, Здравко Манолов.* Курс за изучаване на тригласна и четиригласна диктовка. София, Музика, 1976.
- Пеев, Иван, Здравко Манолов.* Курс за изучаване на едногласна диктовка. София, Наука и изкуство, 1974.
- Пеев, Иван.* Към въпроса за музикалното възпитание в I-III клас. – Въпроси на обучението по музика. Ч. VI. София, 1977.
- Пеев, Иван.* Очерци по методика на обучението по солфеж. София, Наука и изкуство, 1964.

Пеев, Иван, Здравко Манолов, Светла Кръстева. Курс по изучаване на двугласна диктовка. София, 1968.

Пеев, Иван. Статии и спомени. Съст. Светла Кръстева, Людмила Добринова. – В: *Музикални хоризонти*, 1987, № 14.

Петрова, Ангелина. Солфежът и композиционните методи на XX век. София: *Музикални хоризонти*, 2008.

Петрова, Ангелина. Когнитивни подходи към музикалния слух и музикалната памет. София, 2012.

Попдимитров, Камен. Метод за музикално-мисловна техника върху гласова и инструментална основа. Трето издание. София: Наука и изкуство, 1974.

Стоянов, Пенчо. Въведение в теорията на музиката. Велико Търново: Университетско издателство „Св. Св. Кирил и Методий“, 2001.

Текелиев, Александър. Тригласни и четиригласни диктовки. София: 1981.

Friedmann, Michael. *Ear Training for Twentieth-Century Music*. New Haven, Yale University Press, 1990.

Kaiser, Ulrich. *Satzlehre – Improvisation – Höranalyse. Ein Lehrgang mit historischen Beispielen. Gehörbildung. Bd. I/II*. Kassel, 1998. Grundkurs mit CD, 2004.

7. Профил „Оркестрация“

- писмен изпит по конспект;
- събеседване по темите от конспекта.

ТЕМИ ЗА ПИСМЕН ИЗПИТ

1. Етимология, история и организация на симфоничния оркестър.
2. Симфоничната партитура като знакова рамка на оркестровата драматургия.
3. Оркестровите групи като баланс и синтез в композиционния процес.
4. Оркестрацията като изразно средство за изграждане на музикалната форма.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Абрашев, Б. *Музикални инструменти, част първа и втора*. София: Музика, 1995.
2. Абрашев, Б. *Симфонична оркестрация. Оркестрация и музикална форма*. София: Музика, 1992.
3. Диамандиев, А. Оркестровохармонични проблеми на постмодернизма в творчеството на Дьорд Лигети. – В: *Музикални хоризонти*, 2007, бр. 1 – 4.
4. Големинев, М. *Проблеми на оркестрацията*. София: Наука и изкуство, 1958.
5. Силяновски, Тр. *Немският симфонизъм – стилови и интерпретационни проблеми*. София: Виртуален център за музика, култура и научни изследвания, 2000.
6. Римский-Корсаков, Н. А. *Основы оркестровки*. – В: *Полное собр. соч. Литературные произведения и переписки, т. 3*. Москва, 1959.
7. Сагаев, Д. *Практически курс по симфонична оркестрация, част I и II*. София: Наука и изкуство, 1966 и 1973.

8. Профил „Стара музика и орган”

- практически изпит по теория на фугата върху материал от „Добре темперирани клавири“ на Йохан Себастиан Бах;
- събеседване;
- изпълнение на орган:
  - голяма пиеса от Йохан Себастиан Бах;
  - романтическа пиеса.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

Williams, Peter. The Organ Music of Johann Sebastian Bach, II ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2003.

Kratzenstein, Merilu. Survey of Organ Literature and Editions. Iowa: Iowa State Press, 1980.

Леви, Сабин. Най-важните издания на произведения за орган. Онлайн в: www.musicology-bg.com/sabin/newrecording

9. Профил „Музикална философия”

- писане на есе върху музикално-философска проблематика;
- събеседване.

Всеки от кандидатите изтегля билет с една от обявените музикалнофилософски области и разгръща писмена работа върху избрана от него тема в областта. След оценка на представената работа, комисията събеседва с кандидата върху различни моменти и съдържателни аспекти от нея. При устния изпит се оценяват преимуществено уменията на кандидата за музикалнофилософски връзки въз основа на проявените от него знания.

МУЗИКАЛНОФИЛОСОФСКИ ОБЛАСТИ

1. Историческа музикалнофилософска проблематика.

Писмената тема може да анализира конкретен възглед от конкретна епоха или да бъде обзор на трактовки на конкретен проблем през историческите епохи.

2. Съвременна музикалнофилософска проблематика.

Писмената тема може да анализира конкретно музикалнофилософско направление или да разглежда конкретен проблем, сравнявайки различните подходи към него.

3. Музикалнофилософска проблематика в близки области на хуманитарното знание.

Темата трябва да бъде съсредоточена върху музикалнофилософски анализ на подходи от други направления на знанието (социологически, психологически, антропологически, когнитивистки).

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

- Адорно**, Теодор. Философия на новата музика. Наука и изкуство, 1990.
Аристотел. Топика. Захарий Стоянов, 1998.
Асафиев, Борис. Музикалната форма като процес. Музика, 1985.
Божикова, Милена (съст.). Съвременна музикално мислене: композиция, медиация, посоки в XXI век. БАН, 2019.
Йончев, Иля (ред.) Музикалната философия. Рива, 2016.
Йончев, Иля. Музикалният смисъл. Рива, 2007.
Кант, Имануел. Критика на способността за съждение. БАН, 1980.
Питагор и питагорейците. Лик, 1996.
Платон. Диалози. Ион. Наука и изкуство, 1979.
Платон. Диалози. Федон. Наука и изкуство, 1982.
Платон. Диалози. Тимей. Наука и изкуство, 1990.
Лосев, Алексей. Музиката като предмет на логиката. Иван Вазов, 1996.
Ницше, Фридрих. Раждането на трагедията. – В: Избрани съчинения в шест тома. Т. 1, Захарий Стоянов, 2013.
Ханслик, Едуард. За музикално красивото. Лик, 1998.
Хегел, Георг. Лекции по естетика или философия на изкуството. Изток-Запад, 2004.
Хегел, Георг. Феноменология на духа. Изток-Запад, 2011.
Шелинг, Фридрих. Философия на изкуството. Наука и изкуство, 1980.
Шопенхауер, Артур. Светът като воля и представа. Св. Климент Охридски, т.1 (1997) и т.2 (2000).

- Anders**, Günther. Musikphilosophische Schriften: Texte und Dokumente. Reinhard
Ellensohn (Hrsg.), C.H.Beck, 2017.
Bowie, Andrew. Music, Philosophy, and Modernity. Cambridge university press, 2007.
Cage, John. Silence: Lectures and Writings. 50th Anniversary Edition, Wesleyan University Press, 2011.
Celibidache, Sergiu. Über musikalische Phänomenologie. Augsburg, 2008.
Celibidache, Sergiu. La musique n'est rien: Textes et entretiens pour une phénoménologie de la musique. Actes Sud ed., 2012.
Dahlhaus, Carl (Hrsg.). Beiträge zur musikalische Hermeneutik. Regensburg, 1975.
Davies, Stephen. Musical Meaning and Expression. Ithaca: Cornell University Press, 1994.
Deutsch, Diana. The Psychology of Music. 3rd ed., Academic press, 2012.
Eggebrecht, Hans Heinrich: Musikalisches Denken. Aufsätze zur Theorie und Ästhetik der Musik. Heinrichshofen's Verlag, Wilhelmshaven 1977.
Furtwängler, Wilhelm. Gespräche über Musik. Zurich/Freiburg, 1954.
Gülke, Peter. Studien zur musikalischen Interpretation. J.B. Metzler, 2006.
Husserl, Edmund. Zur phänomenologie des inneren zeitbewusstseins. Haag, 1996.
Jourdain, Robert. Das wohltemperierte Gehirn: Wie Musik im Kopf entsteht und wirkt. Heidelberg, 2001.
Kaden, Christian. Das Unerhörte und das Unhörbare: Was Musik ist, was Musik sein kann. Kassel 2004.
Kuijken, Barthold. The Notation Is Not the Music: Reflections on Early Music Practice and Performance. Indiana UP, 2013.
Marcel, Gabriel. Music and Philosophy. Marquette University Print, 2005.
McAuliffe, Sam (Ed.). Gadamer, Music, and Philosophical Hermeneutics. Springer, 2024.
Nancy, Jean-Luc. Listening. Charlotte Mandell (transl), New York: Fordham University Press, 2007.

Sorgner, Stefan Lorenz & Oliver Fürbeth (Hrsg.). Musik in der deutschen Philosophie. Eine Einführung. Metzler, Stuttgart, 2003.

Vial, Jeanne. De l'être musical. ETRE ET PENSER, Cahier de philosophie, 1952.

Zuckermandl, Victor. Die Wirklichkeit der Musik. Der musikalische Begriff der Außenwelt. Zürich, 1963.

II. Специалност „Теория на музиката” – срок на обучение две години. Необходимо е кандидатът да притежава музикална образователно-квалификационна степен „Бакалавър”

1. Профил „Музикален анализ”

- писмен изпит по конспект;
- практически устен анализ на произведение, съпоставимо с дадения примерен списък;
- събеседване по темите от конспекта.

ТЕМИ ЗА ПИСМЕН ИЗПИТ

1. Музикалният анализ като наука и учебна дисциплина. Категории, обекти, цели, проблеми, методология, школи. Развитие и перспективи в контекста на българската музикологична и академична традиция.

2. Музикален жанр – измерения на категорията жанр в музиката, страни и значения. Система на музикалните жанрове, подходи към класификацията им. Динамика на жанра в музикално-стиловото и историческо развитие – зараждане, кристализация, взаимодействащи процеси, екстраполация. Характеристика на жанр по избор (концерт, фантазия, токата, рапсодия, инструментална ария) чрез: представяне на извънмузикални предпоставки и жанрова функционалност – абстрахиране на системна същност чрез иманентно-музикални характеристики и проблемно ситуиране в съвременната теория на музикалното изкуство – изпълнителска рефлексия – родови и видови взаимодействия).

3. Категорията стил в музиката. Аспекти, модели, ракурси от гледна точка на: 1) историята на музикалното изкуство; 2) корелацията стил – жанр 3) взаимодействията между стиловете; 4) корелацията форма-техника-стил; 5) релацията култура и стил.

4. Музикална форма – общи категориални проблеми. Фундаментални представи за форма в изкуството и в музиката, предпоставки и източници на идеята за музикална форма; аспекти – творчески, стилистични, композиционно-драматургични, функционални, логически. Релации с категориите жанр и стил, възможности за формообразуващи взаимодействия (напр. триделност - вариационност). Музикалната форма като структура и като процес. Обща класификация на музикалните форми.

5. Тема, тематизъм. Обща характеристика и функционални измерения по отношение на изграждането на формата. Релации „тема - творба“, „тема - жанр“. Строеж и процеси в рамките на темата; типове теми във връзка с жанровите характеристики на творбата и поглед към динамиката на категорията в историко-стилистичен план от най-ранните прояви на феномена до съвременността.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

33. **Adler**, Guido. Der Stil in der Musik. I. Buch: Prinzipien und Arten des musikalischen Stils. Breitkopf & Härtel, Leipzig, 1911.
34. **Berry**, Wallace. Form in Music. An examination of traditional techniques of musical structure and their application in historical and contemporary styles. Prentice-Hall, Inc. Englewood Cliffs, New Jersey. Boston: Faber&Faber, 1966.
35. **Caplin**, William Earl. Classical Form: A Theory of Formal Functions for the Instrumental Music of Haydn, Mozart and Beethoven. New York, Oxford: Oxford University Press, 1997.
36. **Gruber**, Gerold, Reinhard Amon. Lexikon der musikalischen Form. Wien: Metzler, J B, 2011.
37. **Kühn**, Clemens. Formenlehre der Musik. Kassel u.a. Bärenreiter, 1987.
38. **Leichtentritt**, Hugo. Musikalische Formenlehre. Siebente Auflage
39. **Reti**, Rudolf. The Thematic Process in Music. London, 1961.
40. **Schoenberg**, Arnold. Fundamentals of musical composition. Edited by Gerald Strang and Leonard Stein. London-Boston: Faber and Faber, 1967.
41. **Stein**, Leon. Structure and Style. The study and analysis of musical forms. Evanston: Summy-Birchard Company, 1962.
42. **Бобровский**, Виктор. Функциональные основы музыкальной формы. Москва: Музыка, 1978.
43. **Бонфельд**, Морис. Проблемы анализа. Очерк первый. – В: *Музыкальная академия*, 1996, № 2.
44. **Врангова**, Снежина. Жанрово-стилистични ракурси към структурно-функционалната организация на формата в Багатели op. 119 № 7 – 11 от Бетовен. – В: *Алманах на НМА „Проф. Панчо Владигеров“*, брой 11 – 12. София: Издателство на НМА, 2021, 62 – 98.
45. **Врангова**, Снежина. Музикалният анализ в България в светлината на XXI век. Идеи и актуални академични очертания на научната област в музикалнотеоретичните изследвания на Томи Кърклиясийски. – В: *Българско музикознание*, 2018, № 2, 80-90.
46. **Врангова**, Снежина. Раждането на „музикален анализ“ от духа на „Formenlehre“. Развитие и хоризонти пред учебната дисциплина като част от 90-годишната история на музикално-теоретичното образование в България. – В: *Ars musica и изкуството на образованието. 90 години държавно висше музикалнотеоретично образование в България*. София: НМА „Проф. Панчо Владигеров“, 2012, с. 128 – 137.
47. **Врангова**, Снежина. Структурно-функционална многозначност. Музикалноаналитични подходи към период и прости типове форми. София: Марс 09, 2022.
48. **Димитрова**, Зорница. Възгледите на Гвидо Адлер за музикален стил и неговите превъплъщения (върху фрагменти от Част първа „Стилови принципи“, Раздел първи и втори на „Стильт в музиката“. – В: *Българско музикознание*, 2021, № 1,95 – 115.
49. **Димитрова**, Зорница. Стилът – идея, понятие ... категория. – В: *Българско музикознание*, 2021, №2, с. 25 – 43.
50. **Кърклиясийски**, Томи. Музикално-аналитични етюди. София: Хайни, 2015.
51. **Кърклиясийски**, Томи. Музикално-жанров анализ. Част първа. Подстъпи към музикалния жанр. София: Хайни, 2009.
52. **Кърклиясийски**, Томи. Музикално-теоретична мозайка. София: Хайни, 2021.
53. **Кърклиясийски**, Томи. Проблеми на музикалния анализ. Жанрове, процеси, аспекти. София: Хайни, 2006.
54. **Кърклиясийски**, Томи. Музикален анализ. Лекционен курс с упражнения. Част първа. София: Хайни, 2022.

55. **Кърклияски, Томи.** Музикален анализ. Лекционен курс с упражнения. Част втора. София: Хайни, 2022.
56. **Малцев, Сергей.** Психологически аспекти на музикалната импровизация. – В: *Музикални хоризонти*, 1987, №20.
57. **Ручьевская, Екатерина.** Функции музыкальной темы. Ленинград: Музыка, 1977.
58. **Стоянов, Пенчо.** Аспекти на стила в музиката. София: Хайни, 2010.
59. **Стоянов, Пенчо.** Взаимодействие между музикалните форми. София: Музыка, 1975.
60. **Стоянов, Пенчо.** Въведение в теорията на музика. Велико Търново: Университетско издателство „Св. св. Кирил и Методий“, 2002.
61. **Стоянов, Пенчо.** Музикален анализ в две части: Ч.1 – София: Музыка, 1993; Ч. 2 – София: Музыка, 1995.
62. **Стоянов, Пенчо.** Музикален анализ. Част 1. Второ, фототипно издание. София: Хайни, 2022.
63. **Стоянов, Пенчо.** Музикален анализ. Част 2. Второ, фототипно издание. София: Хайни, 2022.
64. **Холопов, Юрий.** Форма музыкальная. – В: *Большой энциклопедический словарь*. Москва: Музыка, 1988, с. 581 – 583.

ПРИМЕРЕН СПИСЪК С ПРОИЗВЕДЕНИЯ ЗА АНАЛИЗ

1. Брамс – *Фантазии* оп. 116; оп. 118;
  - *Рапсодии* оп. 79 №1 и 2;
  - *Соната за пиано №2 fis moll*;
  - *Клавирен квартет* оп. 25;
  - *Симфония №3*;
2. Шуберт – *Клавирна фантазия „Странникът“*;
3. Лазар Николов – *Концерт за струнен оркестър*, втора част;
4. Димитър Ненов – *Концерт за пиано и голям оркестър*;
5. Бах – *Хроматична фантазия и фуга*;
6. Владигеров – *Ръченица от Две парафрази оп. 18, Токата из Епизоди оп. 36*;
7. Любомир Пипков – *Трио за пиано, цигулка и виолончело*;
8. Веселин Стоянов – *Три пиеси за пиано*;
9. Лист – *„Тарантела“ от Години на странстване втори свитък (Италия)*;
10. Моцарт – *Фантазия с moll К 475 (към Соната с moll (№14))*;
11. Бетовен – *Соната оп. 53 (№21) „Валдцайн“*;
12. Бетовен – *Квартет* оп. 127;
13. Бетовен – *Симфония №3 „Ероика“*.

2. Профил „Хармония”

- практически писмен изпит – решаване на хармоническа задача;
- писмен изпит по конспект;
- събеседване по темите от конспекта.

ТЕМИ ЗА ПИСМЕН ИЗПИТ

1. Интервалови системи.
2. Хармоническа сонантност.
3. Каденци.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

Булева, Марияна. Идеята за хармония (върху старогръцки, византийски и латински текстове). Пловдив: Астарта, 2009.

Градев, Николай. Въведение в теорията на музиката. Учебник за студентите от I курс в ТКДФ на Националната музикална академия „Проф. Панчо Владигеров“. София: Дайрект сървисиз, 2022.

Диамандиев, Андрей. Теоретични аспекти на функционалната хармония. София: Марс 09 ЕООД, 2013.

Кожухаров, Слав. Въведение в теорията на музикалните системи. [1972]. Музикални хоризонти, година XLII, извънреден брой, 2008.

Рачева, Искра. За мястото на Дебюси в историческото развитие на ладово-хармоническото мислене [1967]. – В: *Алманах на НМА „Проф. Панчо Владигеров“*, година 14. София: Дайрект сървисиз, 2022, с. 51 – 132.

Холопов, Юрий. Гармония. Теоретический курс. Москва: Музыка, 1988; Санкт-Петербург: Лань, 2003.

3. Профил „Полифония“

- писмен изпит по конспект;
- практически писмен изпит – решаване на полифонични задачи.

ТЕМИ ЗА ПИСМЕН ИЗПИТ

1. Методиката на Йозеф Фукс и приложението ѝ в европейските висши училища.
2. Методиката на Сергей Танеев и нейното приложение.
3. Сложен контрапункт. Видове, особености.
4. Канон. Видове канони, канонични секвенции.

ПОЛИФОНИЧНИ ЗАДАЧИ

1. Свободен двуглас.
2. Двучленни безкрайни канони, безкраен огледален канон, канонични секвенции. Една задача.
3. Сложен превратен контрапункт (октавов, децимов, дуодецимов), двоен огледален контрапункт. Една задача.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Кръстева, Нева. Музикално-теоретични изследвания, София: Leading Technology, 2002.
2. Манолов, Здравко, Димитър Христов. Полифония. София: Музыка, 1992 (III издание); II – 1977, I – 1965.
3. Танеев, Сергей. Подвижной контрапункт строгого письма. Москва: Юргенсон, 1909. http://vk.com/doc49821569_321386682?hash=7319b6ffbb15c7c148&dl=38ab6593d224d8433c
4. Fux, J. Gradus ad Parnassum (The Study of Counterpoint). New York-London, W.W.Norton and Company, 1971. http://www.opus28.co.uk/Fux_Gradus.pdf
5. Jeppesen, K. Kontrapunkt. Leipzig: Breitkopf und Härtel, 1971.

4. Профил „Солфеж”

- практически писмен изпит:
  - едногласна диктовка – в разширенотонален контекст, в тоналности до 4 знака.
  - двугласна диктовка – полифоничен двуглас, на виолинов и басов ключ, в тоналности до 4 знака.
  - тригласна диктовка – раздвижен триглас, в тоналности до 2 знака.
- устен изпит:
  - солфежиране *a prima vista* – едноглас и двуглас с пиано;
  - събеседване по теми от конспект.

ТЕМИ ЗА УСТЕН ИЗПИТ

6. Същност и прояви на музикалния слух според музикалната психология. Видове музикален слух. Предмет на солфежа.
7. Формиране и развитие на мелодичен слух. Ладово възпитание на музикалния слух.
8. Формиране и развитие на метроритмичен усет. Същност и форми на работа.
9. Усет за многоглас. Формиране и развитие на хармоничен и полифоничен слух.
10. Форми на работа по солфеж. Умения и навици за интониране. Солфежиране *a prima vista*.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

- Диамандиев, Асен.* Технически упражнения за овладяване на интервалите. София, Музика, 1980.
- Диамандиев, Асен, Славчева, Д.* Музикални диктовки върху български народни интонации и метроритми. София: Музика, 1983.
- Димитрова, Теодора.* Методи за многогласно слухово обучение чрез съвременна музика. София, Хайни, 2021.
- Димитрова, Теодора.* Слухово възприятие при многоглас. Специфики и стратегии. София, Ивоформ. 2022.
- Йонова-Тодорова, Звезда.* Методика на солфежа, София, 1990.
- Кадиева-Божинова, Пенка.* Солфежи от съвременни композитори с акомпанимент на пиано. София: Музика, 1995.
- Кадиева – Божинова, Пенка.* Музикалният слух и съвременната музика. София. Музикално общество „Васил Стефанов“, 1996.
- Ненкова, Лилия.* Поп и джаз пеене - Солфежи за кандидат-студенти. София, 1998.
- Пеев, Иван.* Очерци по методика на обучението по солфеж. София, 1964.
- Пеев, Иван, Здравко Манолов, Асен Диамандиев.* Начални солфежи. Част първа. София, 1960; Част втора. София, 1960; Част трета. София, 1961; Част четвърта. София, 1961; Част пета. София, 1962; Част шеста. София, 1963; Част седма. София, 1964; Част осма. София, 1965. (Посочени са годините на първото издание. Частите от I-ва до VII-ма са издадени под заглавие „Начални солфежи“, а част VIII-ма – под заглавие „Солфежи“).

Пеев, Иван, Здравко Манолов, Светла Кръстева. Курс по изучаване на двугласна диктовка. София, Наука и изкуство, 1973.

Пеев, Иван, Здравко Манолов. Курс за изучаване на тригласна и четиригласна диктовка. София, Музика, 1976.

Пеев, Иван, Здравко Манолов. Курс за изучаване на едногласна диктовка. София, Наука и изкуство, 1974.

Пеев, Иван. Към въпроса за музикалното възпитание в I-III клас. – Въпроси на обучението по музика. Ч. VI. София, 1977.

Пеев, Иван. Очерци по методика на обучението по солфеж. София, Наука и изкуство, 1964.

Пеев, Иван, Здравко Манолов, Светла Кръстева. Курс по изучаване на двугласна диктовка. София, 1968.

Пеев, Иван. Статии и спомени. Съст. Светла Кръстева, Людмила Добринова. – В: Музикални хоризонти, 1987, № 14.

Петрова, Ангелина. Солфежът и композиционните методи на XX век. София: Музикални хоризонти, 2008.

Петрова, Ангелина. Когнитивни подходи към музикалния слух и музикалната памет. София, 2012.

Попдимитров, Камен. Метод за музикално-мисловна техника върху гласова и инструментална основа. Трето издание. София: Наука и изкуство, 1974.

Стоянов, Пенчо. Въведение в теорията на музиката. Велико Търново: Университетско издателство „Св. Св. Кирил и Методий, 2001.

Текелиев, Александър. Тригласни и четиригласни диктовки. София: 1981.

Friedmann, Michael. Ear Training for Twentieth-Century Music. New Haven, Yale University Press, 1990.

Kaiser, Ulrich. Satzlehre – Improvisation – Höranalyse. Ein Lehrgang mit historischen Beispielen. Gehörbildung. Bd. I/II. Kassel, 1998. Grundkurs mit CD, 2004.

5. Профил „Оркестрация”

- писмен изпит по конспект;
- събеседване по темите от конспекта.

ТЕМИ ЗА ПИСМЕН ИЗПИТ

1. Етимология, история и организация на симфоничния оркестър.
2. Симфоничната партитура като знакова рамка на оркестровата драматургия.
3. Оркестровите групи като баланс и синтез в композиционния процес.
4. Оркестрацията като изразно средство за изграждане на музикалната форма.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Абрашев, Б. Музикални инструменти, част първа и втора. София: Музика, 1995.
2. Абрашев, Б. Симфонична оркестрация. Оркестрация и музикална форма. София: Музика, 1992.
3. Диамандиев, А. Оркестровохармонични проблеми на постмодернизма в творчеството на Дьорд Лигети. – В: *Музикални хоризонти*, 2007, бр. 1 – 4.
4. Големинов, М. Проблеми на оркестрацията. София: Наука и изкуство, 1958.
5. Силяновски, Тр. Немският симфонизъм – стилови и интерпретационни проблеми. София: Виртуален център за музика, култура и научни изследвания, 2000.
6. Римский-Корсаков, Н. А. Основы оркестровки. – В: Полное собр. соч. Литературные произведения и переписки, т. 3. Москва, 1959.
7. Сагаев, Д. Практически курс по симфонична оркестрация, част I и II. София: Наука и изкуство, 1966 и 1973.

III. Специалност „Оперно-симфонично дирижиране” – срок на обучение две години. Необходимо е кандидатът да притежава музикална образователно-квалификационна степен „Бакалавър”

I. ПРАКТИЧЕСКИ ИЗПИТ:

- дирижиране от клавиър на първа част от симфония или увертюра от Хайдн, Моцарт или Бетовен;
- свирене на пиано – полифонична творба, първа част от соната, пиеса.

II. УСТЕН ИЗПИТ И СЪБЕСЕДВАНЕ:

- събеседване по въпроси, свързани с избраната от кандидата и дирижирана от клавиър симфонична творба.

IV. Специалност „Хорово дирижиране” – срок на обучение две години. Необходимо е кандидатът да притежава музикална образователно-квалификационна степен „Бакалавър”

I. Практическа част – дирижиране на едно произведение от български и едно от чуждестранен композитор, изтеглени чрез жребий от следния списък:

1. Добри Христов – *Пустни моми жеравненки*
2. Георги Димитров – *Цъфнало е кокиче*
3. Петко Стайнов – *Изгреяло ясно слънце*
4. Веселин Стоянов – *Хайдушка песен*
5. Александър Танев – *Не мой пея, птичко ранобудна*
6. Пьотр Илич Чайковски – *Достойно ест* из Литургия на Св. Йоан Златоуст
7. Антон Брукнер – *Christus factus est pro nobis*
8. Рандал Томпсън – *Alleluia*
9. Франц Шуберт: Меса G dur – *Kyrie eleison*
10. Волфганг Амадеус Моцарт: Коронационна меса – *Gloria*

II. Изсвирване на пиано на една от партитурите (по избор на кандидата) от посочения списък.

III. Събеседване по една от следните теми:

1. Българско хорово изкуство.
2. Видове хорови колективи.
3. Класификация на певческите гласове: тонов обем, характеристика и регистри.
4. Хорови партии: общ и работен обем, нотирание, хорова партитура. Подреждане на певците в хора.

Препоръчителна литература:

1. *Баларева, А.* Българското хорово акапелно творчество. София, 1968.
2. *Баларева, А.* Хоровото дело в България от средата на XIX в. до 1944 г. София, 1992.
3. *Баларева, А.* Хоровото изкуство в България през втората половина на XX век. – В: Сборник „Музиколози `04“. София, 2004.
4. *Вълчинова-Чендова, Е.* Новата българска музика през последните десетилетия. София, 2004.
5. *Гюлева, Л., Янев, Е.* Хорознание и методика на работа с хор. София, 1980.
6. *Кююмджиев, А.* Теория и практика на работата с хор. Благоевград, 2010.

V. Специалност „Дирижиране на духов оркестър” – срок на обучение две години. Необходимо е кандидатът да притежава музикална образователно-квалификационна степен „Бакалавър”

I. Практически изпит – дирижиране от клавиър на следния репертоар:

1. Лудвиг ван Бетовен – увертюра „Кориолан“.
2. Дмитрий Шостакович – Валс из Втора джазова сюита.
3. Асен Карастоянов – Копаница из „Българи от старо време“.

II. Събеседване върху посочените в препоръчителната литература трудове, разглеждащи историята и репертоара на българските духови оркестри

Препоръчителна литература:

1. **Андреев, А.** Първият български оркестър. – В: Известия на института по музика, София, БАН, книга I, 1952, с. 25 – 39.
2. **Врачански, И.** Андрей Врачански. Познатият и непознатият. София: Музика, 2012.
3. **Вълчинова, Е.** Чешките капелмайстори и приносът им в развитието на българската музикална култура. – В: Българско музикознание, 1981, бр. 4, с. 53 – 68.
4. **Вълчинова, Е.** За репертоара на военните духови оркестри в България и мястото на българското музикално творчество в него. – В: Българско музикознание, 1982, бр. 3, с. 66 – 71.
5. **Иванов, А.** Исторически корени и традиции на духовите оркестри в България. София: Жарава, 2014.
6. **Маркова, Цветана.** Дунавско хоро, закичено с алено мушкато – за Дико Илиев. Музей в Оряхово.
7. **Тодорова, Калина.** Духовата музика – XX век – емблемата на северозапада – В: сборник на регионална библиотека „Христо Ботев” гр. Враца, 2016.

VI. Специалност „Дирижиране на фолклорен оркестър” – срок на обучение две години. Необходимо е кандидатът да притежава музикална образователно-квалификационна степен „Бакалавър”

I. ДИРИЖИРАНЕ ОТ КЛАВИР

- Творба по избор на кандидата, оригинално композирана за фолклорен оркестър с включени различни неравноделни размери и с налично клавирно извлечение.
- Класическо симфонично произведение със следната примерна трудност: Моцарт – увертюра към операта „Отвлечане от сарая“, увертюра към операта „Сватбата на Фигаро“; Хайдн – Симфония № 104, първа част.

II. УСТЕН ИЗПИТ И СЪБЕСЕДВАНЕ

- Обща музикална култура.
- Специфика на фолклорните области в България.
- Видове фолклорни инструменти.
- Видове фолклорни състави.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. **Абрашев, Б.** Обработка и оркестрация на българската народна музика, I част. София: Музика, 1990.
2. **Абрашев, Б.** Обработка и оркестрация на българската народна музика, II част. София: Музика, 1995.
3. **Ангелов, А.** Инструментите в народния оркестър, т. II. Пловдив: 2002.
4. **Атанасов, В.** Систематика на българските народни музикални инструменти. София: БАН, 1977.
5. **Атанасов, В.** Български традиционни народни музикални инструменти. София: Фондация „Вергилий Атанасов”, 2015.
6. **Бакалов, Т.** Майстори на народната музика. София: ВИК „Св. Георги Победоносец”, 1993.
7. **Бончева, М.** Съвременни инструментални практики с участието на български традиционни инструменти. В: *Български фолклор*, бр. 1, 2003.
8. **Божинова, В.** Специфики на мениджмънта в културата и изкуството. В: Пролетни научни четения 2019, Пловдив: АМТII „Проф. Асен Диамандиев”, 2019.
9. **Букурещлиев, М.** Народната музика е животът ми – Цвятко Благоев. Епсилон, 1997.
10. **Бураджиев, К.** Малка книга за тамбурата. Пловдив: АМТII „Проф. Асен Диамандиев”, 2010.
11. **Бураджиев, К.** Пловдивските композитори и българският музикален фолклор. Пловдив: АМТII „Проф. Асен Диамандиев”, 2011.
12. **Василев, М.** Оркестърът от български народни инструменти. Пловдив: АМТII „Проф. Асен Диамандиев”, 2009.
13. **Джиджев, Т.** Проблеми на оркестрите за народна музика. В: *Музикални хоризонти*, бр. 10, 1987.
14. **Джуджев, Ст.** Българска народна музика, т. I. София: Наука и изкуство, 1970.

15. **Джуджев**, Ст. Българска народна музика, т. II. София: Наука и изкуство, 1975.
16. **Димчев**, В. Методически подходи в обучението по тамбура в стилове от Югозападна България. Дисертационен труд. Благоевград: 2017.
17. **Динчев**, К. Виждания за фолклора. Благоевград: Пирин-принт ЕООД, 1994.
18. **Захариева**, С. Инструменталната традиция в българската фолклорна култура. В: *История на българската музикална култура*, т. 1. София: 1998.
19. **Кан**, Э. Элементы дирижирования. Ленинград: Музыка, 1980.
20. **Кауфман**, Д. Фолклорните ансамбли. В: *Българска музика*, бр.5, 1972.
21. **Киров**, Т. Еволюция на гъдулката и гъдулковото изпълнителство в България. Пловдив: 1999.
22. **Кокарешков**, Ал. Мелодия и хармония в народната музика. В: *Българска музика*, бр. 4, 1973.
23. **Кокарешков**, А. Вечност от мигове. Благоевград: Бон, 2002.
24. **Ковачки**, Т. Бистришката четворка. София: Образователни технологии, 2001.
25. **Кутев Ф.**, Кутева, М. Българската народна музика и народни инструменти. В: *Българска музика*, бр. 11-12, 1953.
26. **Мирчев**, Б. Н. К. Метнер. Муза и мода. Защита на основите на музикалното изкуство. В: *Пролетни научни четения 2014*. Пловдив: АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев”, 2014.
27. **Николова**, Л. Българска народна музика. София: Музика, 1988.
28. **Прашанов**, Т. Българският оркестър от народни инструменти. София: Музика, 1983.
29. **Русчев**, Д. Диригентът и партитурата. София: КИК, 1975.
30. **Славинска**, Р. Концерт по Коледа или семинар с майсторите на нашето съвремие. В: *Арт-спектър*, бр. 8, 2007.
31. **Спасова**, В. Теоретични и художествено-аналитични проблеми при работа с народен хор. Хабилитационен труд. Пловдив: 1994.
32. **Стоянов**, П. За пътищата на развитие в съвременната българска музика. В: *Българска музика*, бр. 7, 1967.
33. **Тодоров**, М. За структурата и формата на българската народна безмензурна песен. В: *Българска музика*, бр. 6, 1965.
34. **Тодоров**, М. Български народни музикални инструменти, I. Органография. София: Наука и изкуство, 1973.
35. **Тодоров**, М. Българската народна музика. София: Музика, 1976 .
36. **Тодоров**, Т. Съвременност и фолклор. Проблеми. София: Музика, 1981.
37. **Хаджиев**, П. Хармония. София: Музика, 1976.
38. **Христова**, Д. Мистерията на българските гласове. София: Бул-корени, 2007.
39. **Христов**, Д. Съвременни тенденции в диригентската дейност при работа с оркестър от народни инструменти. София: Български композитор, 2020 .
40. **Цинцарска**, Р. Фолклорното и авторското в днешната народна музика. В: *Българска музика*, кн. 2, 1974.
41. **Шопов**, К. Особени похвати при изпълнението на българска народна музика. София: Интерпринт-Музика, 1989.

VII. Специалност „Композиция” – срок на обучение две години. Необходимо е кандидатът да притежава музикална образователно-квалификационна степен „Бакалавър”

ТЕМИ ЗА ДИСКУСИЯ:

1. **Основи на музикалната форма:** Градивни принципи на музикалната форма и нейните разновидности. Класическите форми (сонатна форма, рондо, вариации, едноклетна, двуклетна и трисклетна форми и др.).
2. **Хармония и функционални отношения:** Основни хармонични принципи в различните музикални стилове. Влияния на модалната и тоналната система в композицията.
3. **Полифония и нейното значение в композицията:** Контрапункт и fuga, характеристики на имитационната и свободната полифония.
4. **Оркестрация и инструментознание:** Основни принципи на оркестрацията. Инструментите и тяхното комбиниране в различни стилове и епохи.
5. **Съвременни композиционни системи:** Алеаторика, сериализъм, спектрализъм, минимализъм и други съвременни подходи.
6. **Традиционни композиционни техники:** Основни етапи в развитието на композиционните техники от Средновековието до XIX век.
7. **Анализ на музикално произведение:** Структурен и стилев анализ на избрано произведение от различни епохи и композитори.

МУЗИКАЛНА ЛИТЕРАТУРА (към тема 7):

1. Й. С. Бах – Прелюд и fuga в сол минор, BWV 861 (No. 16 из „Добре темпериран клавиър“).
2. Л. ван Бетовен – Соната No 8 в до минор, оп. 13, „Патетична“, I част.
3. И. Стравински – Симфония в три части, I част .
4. А. Шьонберг – Духов квинтет, оп. 26, II част – Scherzo.
5. В. Лютославски – Струнен квинтет, II част.
6. В. Казанджиев – Картини от България, IV част „Селска песен“.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

- Абрашев, Божидар. Симфонична оркестрация: Основни положения. София, 1996.
- Адорно, Теодор. Философия на новата музика. София, 1990.
- Бенямин, Валтер. Произведението на изкуството в епохата на неговата техническа възпроизводимост. Критика и хуманизъм, 2022.
- Воденичаров, Ясен. Спектрална музика: Изследванията в областта на музикалната акустика и приложението на новите технологии в съвременния музикален език. Бургас: Libra Corp, 2009.
- Демченко. Александр Иванович. Альфред Шнитке: контексты и концепты. Москва: Композитор, 2009.
- Манолов, Здравко и Христов, Димитър. Полифония. София, 1977.

- Месснер, Евгений. Основы композиции. Планета музыки, 2023 г.
- Спасов, Иван. Симфониите на Константин Илиев, 1995.
- Стоянов, Пенчо. Музикален анализ. София, 1969.
- Хаджиев, Парашкев. Хармония. София, 1976.
- Цтирад, Когоутек. Техника композиции в музыке XX века на руски език (превод от чешки). Музыка, 1976.
- Bachhaus, J. Music Analysis. Cambridge University Press, 1980.
- Bill, T. Evolution of Musical Forms. W.W. Norton & Company, 2008.
- Boss, Jack. Schoenberg's Twelve-Tone Music: Symmetry and the Musical Idea (Music since 1900). Cambridge University Press, 2016.
- Boulez, Pierre. Boulez on Music Today. Faber & Faber, 1975.
- Boulez, Pierre. Music Lessons. Faber & Faber, 2018.
- Britten, B. Musical Forms. Faber & Faber, 1966.
- Cage, John. Silence: Lectures and Writings. Wesleyan University Press, 1961.
- Copland, A. How to Compose Music. Faber & Faber, 1941.
- Grisey, Gérard. Écrits, ou L'invention de la musique spectrale. Editions MF, 2008.
- H. Cole: Sounds and Signs: Aspects of musical notation. Oxford University Press, 1974.
- Hauer, Josef Matthias. Zwölftontechnik (English translation). Universal Edition.
- Hindemith, Paul. Unterweisung im Tonsatz. (The craft of musical composition : book I, theoretical part) English translation by Arthur Mendel. - New York : Associated Music Publishers, c1937, 1942
- Honegger, Arthur. I am a Composer. Faber & Faber, 1966.
- Hopkins, A. Principles of Composition. Cambridge University Press, 1995.
- Levy, D. Musical Analysis of Compositions. W.W. Norton & Company, 2005.
- Ligeti, György. Gesammelte Schriften. Ricordi, 2007.
- Loger, H. Musical Analysis of Works from Bach to Beethoven. Bärenreiter, 1993.
- Mahler, G. & Strauss, R. Musical Analysis: Theory and Practice. Oxford University, Press, 2000.
- Messiaen, Olivier. Messiaen on Messiaen: The Composer Writes about His Works. Curry's Music Shoppe, 1969
- Messiaen, Olivier. The Technique of my Musical Language. Alphonse Leduc, 2000.
- Pearl, G. Composition of Classical Music. University of California Press, 2002.
- Persichetti, Vincent. Twentieth-Century Harmony: Creative Aspects and Practice. W. W. Norton & Company, 1961.
- R.S.Brindle: Serial composition. Oxford University Press, 1966.
- Schoenberg, Arnold. Fundamentals of Musical Composition. Faber & Faber, 1999.
- Schoenberg, Arnold. Structural Functions of Harmony. W. W. Norton & Company, 1969.
- Various Authors. Classical Composers and Their Styles. Oxford University Press, 2007.
- Xenakis, Iannis. Formalized Music: Thought and Mathematics in Composition. Pendragon Press, 1992.

VIII. Специалност „Звукорежисура, звуков и медиен дизайн”, срок на обучение две години. Необходимо е кандидатът да притежава музикална образователно-квалификационна степен „Бакалавър”

ТЕМИ ЗА СЪБЕСЕДВАНЕ

1. Физическа акустика - основни понятия. Поведение на звука в пространството. Звукови явления и закономерности.
2. Звукотехнически устройства - електроакустични преобразуватели, смесителни пултове, усилватели, процесори.
3. Пространствени звукови формати - характеристика, особености, приложение.
4. Компютърни и електронни музикални технологии – специфика и приложение.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Ballou, Glen M. Handbook for Sound Engineers. Fourth edition, Elsevier Inc., 2008.
2. Huber, David M., Runstein, Robert E. Modern Recording Techniques. 7th edition, Elsevier Inc., 2010.
3. Huber, David M., The MIDI Manual: A Practical Guide to MIDI in the Project Studio, Focal Press, 2012.
4. Eargle, John. The Microphone Book. Elsevier Inc., 2005.
5. Eargle, John. Loudspeaker Handbook. Springer International Publishing AG, 2003.
6. Blackstock, David T., Fundamentals of Physical Acoustics, Wiley-Interscience, 2000.
7. Маляков, Славчо. Обща звукотехника. София, Музика, 1985.
8. Мляков, Славчо. Електроакустични преобразуватели. София, "Музика", 1977.
9. Маляков, Славчо. Студийна акустика. София, "Музика", 1979.
10. Малиновски, Георг. Стереофоничен запис и възпроизвеждане. София, "Техника", 1986.
11. Кусев, Алекси. Музикална акустика, 1 ч. София, НБУ, 2011.
12. Кусев, Алекси. Пространствена акустика. София, НБУ, 2011.

IX. Специалност „Звукорежисура и звуков дизайн за игри”, срок на обучение две години. Необходимо е кандидатът да притежава музикална образователно-квалификационна степен „Бакалавър”

ТЕМИ ЗА СЪБЕСЕДВАНЕ

1. Физическа акустика - основни понятия. Поведение на звука в пространството. Звукови явления и закономерности.
2. Звукотехнически устройства - електроакустични преобразуватели, смесителни пултове, усилватели, процесори.
3. Пространствени звукови формати - характеристика, особености, приложение.
4. Компютърни и електронни музикални технологии – специфика и приложение.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Ballou, Glen M. Handbook for Sound Engineers. Fourth edition, Elsevier Inc., 2008.
2. Huber, David M., Runstein, Robert E. Modern Recording Techniques. 7th edition, Elsevier Inc., 2010.
3. Huber, David M., The MIDI Manual: A Practical Guide to MIDI in the Project Studio, Focal Press, 2012.
4. Eargle, John. The Microphone Book. Elsevier Inc., 2005.
5. Eargle, John. Loudspeaker Handbook. Springer International Publishing AG, 2003.
6. Blackstock, David T., Fundamentals of Physical Acoustics, Wiley-Interscience, 2000.
7. Маляков, Славчо. Обща звукотехника. София, Музика, 1985.
8. Мляков, Славчо. Електроакустични преобразуватели. София, "Музика", 1977.
9. Маляков, Славчо. Студийна акустика. София, "Музика", 1979.
10. Малиновски, Георг. Стерефоничен запис и възпроизвеждане. София, "Техника", 1986.
11. Кусев, Алекси. Музикална акустика, 1 ч. София, НБУ, 2011.
12. Кусев, Алекси. Пространствена акустика. София, НБУ, 2011.

Х. Специалност „Мениджмънт на музикалните индустрии” – срок на обучение две учебни години. Необходимо е кандидатът да притежава музикална образователно-квалификационна степен „Бакалавър”

I. Събеседване по една от следните теми:

1. Видове музикални организации в България по жанрове и начин на финансиране.
2. Чуждестранни модели на финансиране и организация на музикалния живот.
3. Специфика в организацията на музикални прояви.
4. Организации в България, финансиращи проекти в областта на музикалната култура.
5. Многообразие и специфика на професиите в музикалните индустрии.
6. Роля на публичния сектор в културния живот – държавни и общински културни институти.

II. Обсъждане на мотивацията, личните качества и уменията на кандидата за бъдещи занимания в сферата на мениджмънта.

Препоръчителна литература:

1. **Върбанова**, Лидия. Спонсорство и дарителство в културата. София: УИ „Стопанство“, 1997.
2. **Върбанова**, Лидия. Управление на изкуствата. София: УИ „Св. Климент Охридски“, 1997.
3. **Георгиев**, Момчил. Тишина! Запис. София: „Граждански институт“, 2015.
4. **Томова**, Биляна. Изкуство и пазар. София: „Образование“, 2003.

Интернет източници:

1. Български правен портал – <https://www.lex.bg>

2. Министерство на културата – <http://mc.government.bg>
3. Национален фонд „Култура“ – <http://ncf.bg>
4. Обсерватория по икономика на културата – статии и публикации
5. Столична община – <https://kultura.sofia.bg>
6. International Journal of Music Business Research (IJMBR) – <https://musicbusinessresearch.wordpress.com/international-journal-of-music-business-research-ijmbr>
7. Pro Music Magazine – <http://promusicmagazine.com>

ИНСТРУМЕНТАЛЕН ФАКУЛТЕТ

В Инструментален факултет се провежда обучение за придобиване на образователно-квалификационна степен „магистър“ след придобито висше образование, със срок на обучение две учебни години, по следните специалности:

Инструментално изкуство – вид инструмент: пиано, акордеон, цигулка, класическа китара, виола, виолончело, контрабас, арфа, флейта, обой, кларинет, фагот, валдхорна, тромпет, цугтромбон, туба, ударни инструменти; Фолклорни инструменти - Тамбура, Гъдулка, Гайда, Кавал, Фолклорно пеене; Камерна музика – вид инструмент; Клавирен съпровод; Инструментална педагогика – пиано; Орган и Чембало.

Изпитни програми

Инструментално изкуство – вид инструмент

Пиано

1. Класическа соната.
2. Романтична пиеса по избор.
3. Й. С. Бах – Прелюд и фуга.

Акордеон

1. Полифонично произведение.
2. Оригинална съвременна пиеса за акордеон.
3. Жанрова пиеса.

Цигулка

1. Каприз по избор или 2 части от соната или партита от Й. С. Бах.
2. Пиеса по избор.
3. Концерт – I или II и III част.

Препоръчително е стилово разнообразие в избраната програма и едно от произведенията да е от български композитор.

Класическа китара

1. Един етюд от следните автори: Вила-Лобос, Сор, Агуадо.
2. Бърза и бавна пиеса от сюита на Бах.
3. Сонатно алегро.
4. Пиеса по избор.

Виола

1. Етюд или капричио по избор на кандидата – от Кампаньоли, Кройцер, Хофмайстер, Виотан и други.
2. Й. С. Бах – бавна и бърза част от сюитите за соло виолончело или от сонатите и партитите за соло цигулка.
3. Концерт – Първа или втора и трета част по избор на кандидата. – от Г. Давид, К. Щамиц, Хофмайстер и други.
4. Пиеса или част от соната по избор на кандидата:
  - Пиеса: П. Владигеров – Песен, М. Големинов – Прелюд, А. Виотан – Елегия, М. Регер – Три сюити за соло виола и др.
  - Соната: Й. С. Бах – Три сонати за виола да гамба, Й. Брамс – Соната оп. 120, М. Глинка и други.

Виолончело

1. Етюд или капричио по избор на кандидата – от Попер, Пиати, Бекер, Дюпор, Дотцауер и други.
2. Й. С. Бах – две части – бавна и бърза – от сюитите за соло виолончело.
3. Концерт – първа или втора и трета част по избор на кандидата – от Хайдн, Лало, Елгар, Сен-Санс, Бокерини, Мартину и други.
4. Пиеса или част от соната по избор на кандидата:
  - Пиеса – от К. М. фон Вебер, П. Владигеров, Пиацола, Г. Касадо, М. Големинов, Р. Шуман и други.
  - Соната – от Брамс, Бревал, Самартини и други.

Контрабас

1. Етюд или капричио по избор: от Нани, Фр. Черни, Нино, Билле и други.
2. Й. С. Бах - бавна и бърза част от соловите сюити за виолончело или от тази на Ханс Фриба.
3. Концерт – първа или втора и трета част по избор на кандидата – от Хофмайстер, Кусевицки, Моцарт-Нани и други.
4. Пиеса или част от соната по избор.

Арфа

1. Етюд по избор на кандидата – от Гудефруа, Шмидт, Посее, Хаселман и други.
2. Предкласична соната по избор – от Пешети, Росети и други.
3. Пиеса по избор: Д. Уоткинс – Сюита, Г. Форте – Импромтю, Д. Тъпков – Прелюд и Ноктюрно, Кл. Дебюси – „Лунна светлина”, Русел – Импромтю и други.

Дървени духови инструменти: флейта, обой, кларинет, фагот

1. Етюд по избор.
2. Част от концерт или соната по избор.
3. Пиеса по избор.

Медни духови инструменти: валдхорна, тромпет, цугтромбон, туба

1. Гама до 7 знака по избор на комисията.
2. Етюд по избор на кандидата.
3. Пиеса по избор на кандидата.
4. Част от соната или концерт по избор на кандидата.

Ударни инструменти

1. Гама до 7 знака по избор на комисията.
2. Един етюд за малък барабан със съпровод на пиано от проф. Д. Палиев.
3. Един етюд за два, три или четири тимпана без акомпанимент на пиано от Систематичен курс за тимпани на проф. Д. Палиев.
4. Една пиеса, или част от соната или концерт за един от пластинковите инструменти: ксилофон, вибрафон или маримба, по избор на кандидата.

Орган

Й. С Бах – две произведения с общо времетраене над 30 минути: Прелюд и fuga, Токата и fuga, Фантазия и fuga, Канцина, Голяма хорална прелюдия и други.

Чембало

Две произведения от епохата на Барока с общо времетраене над 30 минути.

Камерна музика

Изпитът е по инструмент с програмите, посочени в раздел „**Инструментално изкуство – вид инструмент**”.

Клавирен съпровод

1. Акомпанимент на I-ва част от концерт за струнен или духов инструмент.
2. Акомпанимент на ария и песен.

Инструментална педагогика – пиано

Изпитът е по пиано с програмата, посочена в раздел „**Инструментално изкуство – вид инструмент**” - **Пиано**.

Фолклорни инструменти

Тамбура, Гъдулка, Гайда, Кавал

Виртуозен етюд

Оркестрова трудност

Две солови пиеси
Две пиеси с клавирен съпровод

Фолклорно Пеене

Изпълнение на две песни от различни музикално-фолклорни диалекти
Изпълнение на две песни с клавирен съпровод
Изпълнение на две автентични песни, издирени и дешифрирани от кандидата.

ВОКАЛЕН ФАКУЛТЕТ

Във Вокален факултет се провежда обучение за придобиване на образователно-квалификационна степен „магистър” след придобито висше образование, със срок на обучение две учебни години, по следните специалности: Класическо пеене, Камерно пеене, Оперета и мюзикъл, Музикално-сценична режисура, Вокална педагогика, Поп и джаз пеене, Поп и джаз инструментално изкуство, Балетна режисура и Балетна педагогика.

Изпитни програми

Класическо пеене

Оценката за специалност Класическо пеене е двукомпонентна – включва Класическо пеене и Актьорско майсторство:

Класическо пеене:

1. Голяма ария от XVII, XVIII век: Италиански композитори, Бах, Хендел, Глук, Хайдн, Моцарт, Бетовен и др.
2. Романтическа песен, както и Вагнер, Малер, Р. Щраус, Дебюси, Равел и др.
3. Голяма романтична ария.
4. Произведение от български композитор.
5. Произведение от съвременен композитор, отнесено като стилистика към XX и XXI век – Шьонберг, Берг, Хиндемит, Гершуин, Пуленк, Шостакович, Прокофиев, Свиридов и др.

Актьорско майсторство:

Участие с цяла партия в музикално-сценичен спектакъл или два фрагмента – ария и ансамбъл от опера, оперета, мюзикъл.

Камерно пеене

1. Голяма ария от XVII, XVIII век: Италиански композитори, Бах, Хендел, Глук, Хайдн, Моцарт, Бетовен и др.
2. Романтическа песен, както и Вагнер, Малер, Р. Щраус, Дебюси, Равел и др.
3. Голяма романтична ария.
4. Произведение от български композитор.
5. Произведение от съвременен композитор, отнесено като стилистика към XX и XXI век – Шьонберг, Берг, Хиндемит, Гершуин, Пуленк, Шостакович, Прокофиев, Свиридов и др.

Оперета и мюзикъл

- Пеене – ария /романтика, веризъм, оперета или мюзикъл/, предкласическа или класическа ария, романтична художествена песен или романс, съвременна творба, отнесена като стилистика към XX и XXI век и творба от български композитор.
- Актьорско майсторство – фрагмент /сцена и ария или дует/ от оперета и мюзикъл съответно с говорен текст и танц.

Музикално-сценична режисура

Първи етап:

- Писмен анализ на едно от зададените музикално-сценични произведения, изтеглено чрез жребий:
  - оперите „Сватбата на Фигаро“ – В. А. Моцарт;
  - „Севилският бръснар“ – Дж. Росини;
  - „Травиата“ – Дж. Верди; „Бохеми“ – Дж. Пучини;
  - оперетата „Царицата на чардаша“ – Имре Калман;
  - мюзикълът „Службогонци“ – П. Хаджиев;
  - рок операта „Исус Христос-Суперстар-Уебър.“
- Анализът трябва да разглежда и обхваща следните компоненти:
  - история, стилово и жанрово направление, музикална драматургия на произведението;
  - тълкуване, интерпретация, режисьорска визия и бъдеща сценична транскрипция.

Забележка: Писменият изпит е с продължителност 4 часа.

Втори етап – събеседване върху:

- писмената теоретична разработка на кандидат-студента;
- специфични проблеми в професията на режисьора и в Музикалния театър;
- съвременни тенденции в режисьорското и музикално-сценично изкуство.

Трети етап - практически:

- представяне лично от кандидата на сценично решен монолог /по избор/;
- разработване и представяне на сценичен етюд върху зададена музикална тема от комисията;
- режисьорско решение и работа с певците върху дует по едно от зададените музикално-сценични произведения /по избор/:
  1. говорна сцена и дует на *Силва и Едвин* /“Помниш ли ти“/ от 2 д. на оперетата „Царицата на чардаша“ – *Калман*;
  2. двата дуета и речитатива на *Сузана и Фигаро* /до края на втория дует/ от 1 д. на операта „Сватбата на Фигаро“ - *Моцарт*;
  3. говорна сцена и дует на *Аничка и Хоров* от 1 д. на мюзикъла „Службогонци“ – *Хаджиев*.

Забележка: Кандидатът сам осигурява певците и корепетитора.

Примерна литература:

Аберт, Г. В. А. Моцарт, ч. 2, кн. 1. Москва, Музыка 1989. /“Сватбата на Фигаро“/

Горчева, В. Рок операта като жанр. Теория и практика. София, НМА, 2018. /Исус Христос-Суперстар/

Каракостова, Р. Идеята Държавен музикален театър и проекцията ѝ в националния репертоар до края на XX век. София, Марс 09, 2012. /„Службогонци“/

Левашева, О. Пуччини и его современники. Москва, Сов. композитор, 1980. /„Бохеми“/

Marchesi, G. L'opera lirica. Guida storico-critica dalle origini al novecento. Ricordi/Guinti, Stampato in Firenze, 1986.

Михеева, Л., А. Орелович. В света на оперетата. София, Музыка, 1983.

Сагаев, Л. Книга за операта. София, Музыка, 1976.

Станиславский – реформатор оперного искусства. Материалы, документы. Москва, Музыка, 1977. /„Бохеми“, „Севилският бръснар“/

Вокална педагогика

1. Голяма ария от XVII, XVIII век: Италиански композитори, Бах, Хендел, Глук, Хайдн, Моцарт, Бетовен и др.
2. Романтична песен, както и Вагнер, Малер, Р. Щраус, Дебюси, Равел и др.
3. Голяма романтична ария.
4. Произведение от български композитор.
5. Произведение от съвременен композитор, отнесено като стилистика към XX и XXI век – Шьонберг, Берг, Хиндемит, Гершуин, Пуленк, Шостакович, Прокофиев, Свиридов и др.

Балетна педагогика

1. Теоретична част – Събеседване върху методиката на преподаване на балет.
2. Практическа част – Методически композиции /2 задачи/.

Балетна режисура

Кандидатства се с анализ на балетна постановка, играна в България през последните една-две години, и събеседване.

ПОП И ДЖАЗ ИЗКУСТВО

Поп и джаз пеене

Изпитът включва три песни по избор със съпровод на комбо състав– като най-малко една е от български композитор. **Песните трябва да бъдат в различен стил.**

Поп и джаз инструментално изкуство

Поп и джаз - Пиано

Изпитът включва три крупни жанрови произведения в различни стилове с големи разгърнати импровизационни дялове. Произведенията се представят концертно с ”комбо” състав. Примерен материал: жанрови произведения, теми и соло изпълнения на Bill Evans, Chick Corea, Duke Ellington, Walter Davis, Kenny Barron, Joe Bonner, Jaki Byard, Stanley Cowell, Kenny Drew, Errol Garner, Thelonious Monk, George Shering, Lennie Tristano, McCoy Tyner, Randy Weston, Bud Powell, Herbie Hancock, Cecil Taylor и др. Използват се всички редакции и издания на Real Book със стандарти. Aebersold – всички издания с CD приложения. Система – Mark Levine.

Поп и джаз - Флейта

Изпитът включва три жанрови пиеси с акомпанимент на малък или голям оркестър. Примерен материал: евъргрийни и стандарти.

Поп и джаз - Саксофон

Изпитът включва три пиеси по избор с импровизации с акомпанимент на комбо (биг бенд) състав. Произведенията трябва да са от различни стилове.

Поп и джаз - Тромпет

Изпитът включва три жанрови пиеси с акомпанимент на комбо (биг бенд) състав. Примерен материал: евъргрийни и стандарти.

Поп и джаз - Цугтромбон

Изпитът включва три жанрови пиеси с акомпанимент на комбо (биг бенд) състав.

Примерен материал: Хемптън-Плъзгащият се Слайт, Джонсън-Камино и скеч за тромбон, К.Вайл-Меки ножа, Х.Хенкок-Остров канталупа, Х.Тизол-Пердидо, Елингтън-Сатенена кукла, евъргрийни и стандарти.

Поп и джаз - Китара

Изпитът включва три големи джаз пиеси за соло китара с акомпанимент на комбо (биг бенд) състав.

Примерен материал: Бил Еванс, Ли Ритенур, Ал ди Меола, Джон МакЛъфлин, Пат Мартино, Хърби Хенкок, Гроуър Уошингтън, Тед Дамерон, Лари Кърил, Тери Рипдал, Джон Скофилд, Кийт Джарет, Чик Кариа и др.

Поп и джаз – Бас китара

Изпитът включва три пиеси в стиловете суинг, балада, джаз – рок, фюджън, боса-нова или самба. И в трите пиеси трябва да има:

- а) акомпанираща партия, изграждана в момента на изпълнението по хармонична прогресия;
- б) соло – импровизация в границите най-малко на два хоруса сътворени в момента на изпълнението от изпитвания. Произведенията се представят с комбо състав.

Поп и джаз - Контрабас

Изпитът включва три пиеси в стиловете суинг, балада, джаз – рок, фюджън, боса-нова или самба. И в трите пиеси трябва да има:

- а) акомпанираща партия, изграждана в момента на изпълнението по хармонична прогресия;
- б) соло – импровизация в границите най-малко на два хоруса сътворени в момента на изпълнението от изпитвания. Произведенията се представят с комбо състав.

Поп и джаз - Ударни инструменти

Изпитът включва три пиеси в различни стилове с импровизация с акомпанимент на комбо (биг бенд) състав.